

Regeringens proposition

1978/79:125

med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79;

beslutad den 15 mars 1979.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd och det ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 2 670,7 milj. kr., varav ca 2 069,8 milj. kr. på driftbudgeten och ca 600,9 milj. kr. på kapitalbudgeten. De största anslagen på driftbudgeten föreslås gå till sysselsättningsskapande åtgärder, byggande av statliga vägar samt svenska FN-styrkors verksamhet utomlands. De största anslagen på kapitalbudgeten avser förlagslån till domänverket samt köp av aktier i AB Pripps Bryggerier.

Sammanlagt ha nu begärts eller anvisats på tilläggsbudget till statsbudgeten för innevarande budgetår med ca 16 373 milj. kr.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsråden Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, De Geer, Blix, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Proposition med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Mundebo anför: I prop. 1978/79: 87 har regeringen föreslagit att staten skall lämna finansiellt stöd till Loussavaara–Kiirunavaara AB om totalt 835 milj. kr., varav 135 milj. kr. avser sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Regeringen har i prop. 1978/79:104 föreslagit att 114,3 milj. kr. anvisas för att finansiellt rekonstruera Uddcomb Sweden AB. Vidare har regeringen i prop. 1978/79: 124 föreslagit att 570 milj. kr. anvisas för statens förvärv av Kockums varvsrörelse m. m. Regeringen har i prop. 1978/79:126 föreslagit att 94,5 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget för tidigareläggningar för vissa investeringar m. m. inom SSAB Svenskt Stål AB. Dessutom har regeringen i prop. 1978/79:127 föreslagit att 100 milj. kr. anvisas till åtgärder för att främja sysselsättningen i Norrbotten. I prop. 1978/79:106 har föreslagits att anslag förs upp på tilläggsbudget för exportkreditbidrag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att besluta om anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anfört för den åtgärd eller det ändamål som föredragandena har hemställt om.

Regeringen förordar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1–16.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Blix

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser utrikesdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TREDJE HUVUDTITELN

A. Utrikesdepartementet m. m.

[1] A 3. **Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik förts upp ett reservationsanslag av 10 473 000 kr. Medlen är avsedda för anskaffning, projektering, produktion och förvaltning av inredning och inventarier vid kansli- och bostadsfastigheter för utrikesförvaltningen. Sedan anslagsberäkningen för budgetåret 1978/79 gjordes har behov uppkommit av viss inrednings- och inventarieanskaffning vid ett antal utlandsmyndigheter bl. a. i samband med icke förutsedda omDispositioner samt nyan-skaffningar av kanslilokaler och personalbostäder. Det behov av extra medel om 735 000 kr. som uppstått till följd härav bör täckas med tilläggsanslag.

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 735 000 kr.

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet De Geer

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN**FJÄRDE HUVUDTITELN****H. Övrig verksamhet**

[1] **H 9. FN-styrkors verksamhet utomlands.** Medel för en svensk militär styrka i FN-tjänst anvisades första gången på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 (prop. 1956:198, SU 1956:179, rskr 1956:539). Därefter har årligen ytterligare medel anvisats för svenska FN-styrkors verksamhet. Medel för de årliga utgifterna inom Sverige för att rekrytera, utbilda och organisera den svenska beredskapsstyrkan m. m. anvisas sedan budgetåret 1965/66 under förslagsanslaget Beredskapsstyrka för FN-tjänst. Medel för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige och för viss personal vid Sveriges ständiga representation i FN samt – fr. o. m. den 1 juli 1967 – för observatörer i FN-tjänst anvisades budgetåren 1965/66–1971/72 under reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Fr. o. m. budgetåret 1972/73 har medel för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige anvisats under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Sammanlagt har för svenska FN-styrkors verksamhet hittills anvisats 1 069 265 000 kr. på tilläggsstat och tilläggsbudget. Därav har 60 milj. kr. anvisats för att täcka utgifterna för FN-styrkan på Cypern, FN-styrkan i Mellersta Östern och FN-observatörer under tiden juli–december 1978 samt för vissa oförutsedda utgifter (prop. 1978/79:25 bil. 3, FöU 1978/79:10, rskr 1978/79:96).

Del av ifrågavarande kostnader avses bli ersatt av FN. Intill den 1 oktober 1978 har från FN influtit 512 015 548 kr. Sveriges fordran hos FN enligt hittills framlagda krav uppgick den 1 oktober 1978 till 72 906 023 kr. Ersättningar som flyter in från FN tillgodoförs statsbudgetens inkomsttitel Övriga diverse inkomster.

Genom beslut den 26 oktober 1978 har tiden för den svenska FN-insatsen i Mellersta Östern förlängts t. o. m. den 24 april 1979. Utgifterna beräknas till ca 6,3 milj. kr. för månad eller för tiden januari–juni 1979 sammanlagt 37,5 milj. kr.

Genom beslut den 14 december 1978 har tiden för den svenska FN-insatsen på Cypern förlängts t. o. m. den 15 juni 1979. Utgifterna har beräknats till ca 4,9 milj. kr. för månad eller för tiden januari–juni 1979 sammanlagt 29,5 milj. kr.

En allmän medelsreserv av 3 milj. kr. bör beräknas med hänsyn till eftersläpande sjukvårdskostnader för tidigare kontingenter samt vissa utgifter som kan bli nödvändiga vid en avveckling av kontingenterna.

Antalet observatörer i FN-tjänst uppgick den 1 januari 1979 till 41. Medelsbehovet för dessa kan beräknas till 600 000 kr. för månad eller för tiden januari–juni 1979 sammanlagt 3,5 milj. kr.

Vid utgången av december 1978 fanns ett underskott på 1 583 100 kr. under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands.

Behovet av ytterligare medel för FN-styrkor i Mellersta Östern och på Cypern och för observatörer uppgår alltså till (37 500 000 + 29 500 000 + 3 000 000 + 3 500 000 + 1 583 100) 75 083 100 kr., avrundat 75 milj. kr. Medlen bör liksom tidigare anvisas utanför utgiftsramen för det militära försvaret.

Med hänsyn till att många osäkra faktorer ligger i anslagsberäkningen kan det bli nödvändigt att även i fortsättningen förskottsvis täcka utgifter för ifrågavarande ändamål från anslaget till oförutsedda utgifter. Dessa utgifter bör slutligt belasta anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Frågan om deras täckning bör få tas upp senare.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *FN-styrkors verksamhet utomlands* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kr.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Gabriel Romanus såvitt avser frågan under punkten 1;
statsrådet Lindahl såvitt avser frågan under punkten 2

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser socialdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

FEMTE HUVUDTITELN

A. Socialdepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisats ett reservationsanslag av 19 milj. kr. Den utredningsverksamhet som bekostas från anslaget har under budgetåret blivit mera omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1977. Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov av 4.7 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 4 700 000 kr.

[2] **Garanti till Apoteksbolaget AB för pensionsåtaganden.** Riksdagen fattade i maj 1970 beslut om en ny organisation för läkemedelsförsörjningen att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1971. Beslutet innebar att ett för ändamålet nybildat aktiebolag skulle överta ansvaret för upphandling och distribution av läkemedel från det tidigare apoteksväsendet. Apoteksbolaget AB bildades i augusti 1970.

Genom lagstiftning hösten 1976 infördes ändrade avdragsregler för kostnader för tryggnad av pensionsåtagande m. m. (prop. 1976/77: 48, SkU 1976/77: 14, rskr 1976/77: 102, SFS 1976: 1099-1101). De nya reglerna innebär bl. a. att begreppet allmän pensionsplan – som är av avgörande betydelse när det gäller att bestämma avdragsrätten för kostnader för pensions-

utfästelser – har utvidgats något i förhållande till tidigare gällande regler. Således har t. ex. i punkt 2 c andra stycket av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (1928:370), KL, föreskrivits att med allmän pensionsplan avses i KL, i fall där pensionsåtagande enligt allmän pensionsplan inte föreligger, bl. a. pensionsåtagande som har lämnats av statligt företag och för vilket staten har lämnat borgen. Bakgrunden till förslaget är den huvudregel som gäller när allmän pensionsplan inte föreligger och som innebär att med allmän pensionsplan skall likställas pensionsåtagande som ryms inom vad som är sedvanligt enligt allmän pensionsplan. För avdragsrätt krävs enligt huvudregeln vidare att pensionsåtagande som inte har tryggats genom pensionsförsäkring eller avsättning till stiftelse skall tryggas genom kreditförsäkring.

I prop. 1976/77:48 anförde chefen för budgetdepartementet att den nämnda nya bestämmelsen i första hand avser aktiebolag i vilka staten direkt eller indirekt äger huvuddelen av aktierna. Det påpekades att det förekommer att sådana företag – trots att de lämnar pensionsutfästelser som till sitt innehåll är i stort sett likvärdiga med allmän pensionsplan – antingen saknar praktiska möjligheter att kreditförsäkra utfästelserna utan statlig borgen eller ändå med hänsyn till omständigheterna bör kunna få ersätta kreditförsäkring med statlig borgen. Den omständigheten att staten lämnar borgen för utfästelserna torde medföra att dessa får likställas med allmän pensionsplan. Det torde därvid beaktas att ett sådant borgensåtagande kräver riksdagens medverkan och att riksdagen därigenom får möjlighet att allsidigt pröva lämpligheten av att ett visst statligt företag befrias från kravet på kreditförsäkring. Chefen för budgetdepartementet förutsatte därvid att riksdagen som underlag för sin bedömning har tillgång till yttrande från riksskatteverket.

I skrivelse den 12 december 1978 har Apoteksbolaget AB anhållit om statens borgen för bolagets pensionsförpliktelser. Bolagets verksamhet regleras i ett avtal med staten. Enligt avtalet har Apoteksbolaget åtagit sig att infria de pensionsutfästelser, vilka grundar sig på bestämmelser som före utgången av år 1970 utfärdats av Kungl. Maj:t och som avser apoteksinnehavare och apoteksanställda samt deras efterlevande, ävensom vissa andra statens pensionsåtaganden. Pensionsskulden enligt detta åtagande uppgår f. n. till ca 350 milj. kr.

Apoteksbolagets tjänstepensioner är numera reglerade genom kollektivavtal. Nu gällande avtal, som slöts i början av år 1978, ansluter sig beträffande förmånsnivåer m. m. till den s. k. ITP-planen som gäller för flertalet tjänstemän inom industri och handel. Bolaget administrerar självt pensionsberäkningar och pensionsutbetalningar. Pensionerna betalas ur bolagets löpande inkomster. F. n. uppgår antalet pensionärer till omkring 2 000 personer och antalet anställda med pensionsrätt till ca 9 500 personer. Härtill kommer utfästelser om framtida livräntor till ca 3 000 personer som slutat sin anställning i bolaget eller i det tidigare apoteksväsendet.

Apoteksbolagets pensionsskuld utgjorde vid utgången av år 1977 ca 730 milj. kr. I bokföringen fanns vid samma tidpunkt avsatt som pensionsskuld ca 380 milj. kr. utgörande pensionsåtaganden gjorda efter bolagets bildande. De från det tidigare apoteksväsendet övertagna pensionsåtagandena har således inte skuldförts.

Yttrande över bolagets skrivelse har inhämtats från riksskatteverket.

Riksskatteverket har granskat Apoteksbolagets pensionsplan och finner att bestämmelserna i denna inte utgör hinder för bifall till bolagets anhållan. Inte heller syns några övriga omständigheter föreligga som utgör hinder för bifall.

Föredraganden

Apoteksbolaget AB svarar enligt avtal med staten för upphandling och distribution av läkemedel. Bolaget ägs till huvudsaklig del av staten och har legalt monopol på detaljhandeln med läkemedel. Som riksskatteverkets granskning visat utgör pensionsbestämmelsernas innehåll inget hinder för ett jämställande med allmän pensionsplan.

Enligt gällande lagstiftning är bolagets pensionsavsättningar inte avdragsgilla vid beskattning innan de tryggats med kreditförsäkring eller dylikt. En sådan kreditförsäkring kan dock endast erhållas om bolagets hela pensionsåtagande är upptaget som skuld i bokföringen. Så är, som tidigare redovisats, ej fallet med de pensionsåtaganden som bolaget övertagit och vilka avser personal inom den tidigare apoteksorganisationen. Mot denna bakgrund är det således inte möjligt för Apoteksbolaget att erhålla den nödvändiga kreditförsäkringen. För att pensionsåtagandena i beskattningshänseende skall kunna jämföras med allmän pensionsplan och därigenom avsättningarna till pensionsreserven till fullo skall bli avdragsgilla vid beskattning krävs en garanti från staten.

Genom att bolaget har legalt monopol innebär en garanti inte en förmån som snedvrider konkurrensen. Det pensionsåtagande som inte är skuldfört, och som således är orsaken till att kreditförsäkring ej kan erhållas, har övertagits från det tidigare apoteksväsendet. Med hänsyn härtill och mot bakgrund av att bolaget bör beredas samma möjligheter som flertalet andra företag att dra av sina pensionsavsättningar vid beskattning förordar jag att bolaget beviljas en statlig garanti för sina pensionsutfästelser. Av principiella skäl anser jag att bolaget till statsverket bör utge premie för den kreditförsäkring som denna statliga borgen innebär. Bolaget bör alltså årligen till inkomsttiteln Pensionsmedel m. m. betala in ett belopp som motsvarar vad en kreditförsäkring skulle ha kostat.

En sådan garanti medför att bolagets samtliga avsättningar i bokslut till pensionsreserven intill pensionsskuldens faktiska aktuella belopp skall vara avdragsgilla vid beskattning så länge bolaget tillämpar en pensionsplan av nuvarande principiella utformning. Med hänsyn till bolagets karaktär innebär garantiåtagandet dessutom närmast en formell förpliktelse att be-

lasta driftbudgetens inkomsttitel Pensionsmedel m. m. för bolagets pensionsåtaganden i det fall bolaget inte skulle kunna bekosta dem av egna medel.

En statlig garanti för Apoteksbolagets pensionsåtaganden är enligt min mening endast en temporär lösning av det aktuella problemet. På sikt bör frågan lösas genom att bolaget i sin redovisning som skuld tar upp även de från det tidigare apoteksväsendet övertagna åtagandena. En sådan skuldföring får ske i den takt som medges av bolagets rörelseresultat. En lämplig riktning för bolagets planering bör kunna vara att åtgärden genomförs under en tioårsperiod.

Vid utgången av år 1977 uppgick bolagets pensionsskuld till ca 730 milj. kr. och f. n. uppgår den till ca 765 milj. kr. Pensionsskuldens tillväxt beror på löneökningar, ökning av utgående pensionsförmåner och av antalet pensionsberättigade. Med hänsyn till pensionsskuldens framtida tillväxt bör garantin bestämmas till högst 1 000 milj. kr., vilket innebär att frågan ånyo får underställas riksdagen om pensionsskulden växer över detta belopp.

Med hänvisning till vad jag har anfört i det föregående hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att utfärda en statlig garanti för pensionsförpliktelser vid Apoteksbolaget AB intill en pensionsskuld om 1 000 000 000 kr.

Utdrag
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Bondestam

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

SJÄTTE HUVUDTITELN

A. Kommunikationsdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under ifrågavarande anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 6,7 milj. kr. Med beaktande av disponibel reservation på anslaget vid ingången av budgetåret av avrundat 1 500 800 kr. finns totalt 8 200 800 kr. att tillgå. Detta belopp bedömdes otillräckligt. Jag hemställde därför att regeringen skulle föreslå riksdagen att på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr. Riksdagen (rskr 1978/79:138) har anvisat detta belopp. Således finns totalt 8 900 800 kr. att tillgå. Även detta belopp bedöms numera otillräckligt med hänsyn till ökade kostnader för bl. a. SMHI-utredningen (1977:01), Typbesiktningensutredningen (1977:02) och Lufttransportutredningen (1978:07). Ett ytterligare medelsbehov om avrundat 400 000 kr. föreligger således.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr., varav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen.

B. Vägväsendet

[2] B 3. **Byggande av statliga vägar.** Under rubriken Byggande av statliga vägar har på statsbudgeten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag av sammanlagt 1 268,5 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1977/78:100 bil. 2. FiU 1977/78:16, rskr 1977/78:227) har regeringen den 7 december 1978 beslutat att statens vägverk från reservationsanslaget Byggandet av statliga vägar får – utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit – bedriva statlig vägbyggnadsverksamhet för ett belopp av sammanlagt högst 60 milj. kr. enligt i huvudsak följande fördelning.

Län	
Södermanlands	16 000 000 kr.
Skaraborgs	2 000 000 kr.
Örebro	8 000 000 kr.
Västmanlands	3 000 000 kr.
Kopparbergs	12 000 000 kr.
Gävleborgs	19 000 000 kr.

Arbetena skall bedrivas av statens vägverk med arbetskraft som rekryteras i samråd med vederbörande arbetsförmedling.

Regeringen har vidare den 28 december 1978, med stöd av tidigare nämnda bemyndigande, beslutat att statens vägverk får – utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit – bedriva statlig vägbyggnadsverksamhet i Stockholms län för ett belopp av högst 130 milj. kr.

Arbetena skall i huvudsak bedrivas med norrbottnisk arbetskraft som rekryteras i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsen och länsarbetsnämnden i Norrbottens län.

Med utgångspunkt från regeringens uttalanden i prop. 1978/79:49 om vissa varvsfrågor har regeringen den 1 februari 1979, med stöd av tidigare nämnda bemyndigande, beslutat att statens vägverk får – utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit – bedriva statlig vägbyggnadsverksamhet för ett belopp av sammanlagt högst 190 milj. kr. i varvsregionerna enligt följande fördelning.

Län	
Malmöhus	53 000 000 kr.
Hallands	100 000 000 kr.
Göteborgs och Bohus	33 200 000 kr.
Älvsborgs	3 800 000 kr.

Arbetena skall bedrivas av statens vägverk med arbetskraft som rekryteras i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsen och vederbörande arbetsförmedling. Även om den i prop. 1978/79:49 om vissa varvsfrågor angivna förutsättningen – att ifrågavarande arbeten skulle bedrivas i första hand för att bereda sysselsättning åt övertalig varvpersonal – alltså gäller, föreligger inte hinder att till arbetena också rekrytera arbetslösa väg-, anläggnings- och byggnadsarbetare från regioner med mera betydande sysselsättningsproblem. Huvuddelen av den anvisade arbetskraften skall utgöras av ovannämnda grupper.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Byggande av statliga vägar* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

E. Institut m. m.

[3] E 4. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** I anslagsframställningen för budgetåret 1978/79 anmälde SMHI att växande svårigheter förmärkts att bibehålla uppdragsverksamhetens omfattning. I skrivelse den 15 juni 1978 konstaterar SMHI att dessa svårigheter har fortsatt under året. SMHI framhåller att personalkostnaderna är den avgjort största utgiftsposten och att dessa utgifter kvarstår även sedan uppdragets omfattning minskat. I skrivelsen framhåller SMHI vidare att det uppkomna läget delvis är en följd av sviktande konjunkturen, vilket bl. a. medfört en kraftig nedgång i industrietableringarna.

Jag anser att den bristande orderingången i SMHI:s uppdragsverksamhet bör ses mot bakgrund av bl. a. senare års mindre goda industrikonjunkturen samt den osäkerhet som rått inom energipolitikens område. Den energirelaterade verksamheten vid SMHI har traditionellt varit en viktig del av institutets uppdragsverksamhet. Det är f. n. dock inte möjligt att avgöra om SMHI:s överkapacitet är ett utslag endast av tillfälligt verkande faktorer eller ett uttryck för en strukturell nedgång i efterfrågan. En särskild utredare – SMHI-utredningen (K 1977:01) – har tillkallats med uppdrag att se över SMHI:s verksamhet och organisation. Bl. a. skall utredaren utifrån en bedömning av den framtida efterfrågan på institutets tjänster pröva verksamhetens inriktning och omfattning. Utredningen beräknas slutföra sitt arbete under år 1979. En bedömning av SMHI:s möjligheter i framtiden att hävda sig på marknaden bör enligt min mening anstå till dess utredningens förslag har prövats.

I avvaktan härpå kan konstateras att SMHI f. n. har resurser för ytterligare uppdragsverksamhet. Det är enligt min mening väsentligt att dessa resurser kan tas till vara på ett sätt som kommer samhället till godo. Under hand har jag från SMHI erfarit att resurser finns för bl. a. studier inom det oceanografiska området – modellstudier av katastrofutsläpp av marina föroreningar, insamling av underlag för bedömningar av t. ex. transportvägar för fartyg med miljöfarlig last m. m. Inom det hydrologiska området finns bl. a. resurser för vårflödesberäkningar. Även inom det meteorologiska området finns resurser för ökad uppdragsverksamhet. Därtill kommer vissa resurser för bl. a. forskning och utveckling samt administrativ utveckling.

Enligt min mening bör inom SMHI:s anslag för uppdragsverksamhet ett

belopp om 3 milj. kr. ställas till förfogande i syfte att möjliggöra att vissa resurser vid institutet kan tas till vara på det sätt jag har angett. Det bör ankomma på regeringen att besluta om inriktningen och omfattningen av de verksamheter för vilka medlen skall ställas till förfogande.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

F. Diverse

[4] F 8. **Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats.** Luftfartsverket får enligt luftfartstaxan, som beslutas av regeringen, medge sådan rabatt på landnings- och passageraravgift som kan anses vara förenlig med verkets ekonomiska intressen. Under åren 1974 och 1975 gjordes på uppdrag av luftfartsverket en undersökning av chartermarknaden i Sydsverige. Undersökningen visade bl. a. att huvuddelen av resenärerna föredrar Sturup framför Kastrup som avreseflygplats. På grundval av undersökningen utformade luftfartsverket år 1975 ett stimulanspaket för att – i överensstämmelse med allmänhetens önskemål – överföra chartertrafik från Kastrup till Sturup. Stimulansåtgärderna omfattade bl. a. bonus till de researrangörer som utökade sin trafik på Sturups flygplats och rabatter till flygföretagen på landningsavgifterna. En förutsättning för att rabatter skall utgå till chartertrafiken på Sturup är att de medför ökad trafik.

Under tiden 1975–1978, dvs. den period som chartertrafiken på Sturups flygplats har stimulerats, har antalet resenärer ökat med ca 100 000 från ca 70 000 till ca 170 000. Trafikökningen har medfört en intäktsförstärkning för luftfartsverket under år 1978 på mer än 10 milj. kr. Eftersom luftfartsverkets flygplatser utgör en ekonomisk enhet innebär detta att stimulansåtgärderna för chartertrafiken på Sturups flygplats på ett påtagligt sätt medverkat till att begränsa höjningen av luftfartsavgifterna.

I april 1978 beslöt riksdagen att införa en skatt på charterresor med flyg till utlandet. Skatten utgår med 100 kr. per passagerare. I Danmark har en reseskatt införts som utgår med 50 danska kr., vilket motsvarar ca 40 svenska kr. Härigenom uppstod en skillnad mellan den svenska och danska reseskatten på ca 60 kr. Eftersom skillnaden i flygplatsavgifter är ca 40 kr. har kostnadsskillnaden efter skattens införande blivit 100 kr. till Kastrups fördel. Detta innebär enligt luftfartsverkets uppfattning att stor risk föreligger för att chartertrafik i Sydsverige kommer att föras över från Sturup till Kastrup.

I anslutning till regeringens prop. 1977/78: 98 med förslag till lag om skatt på vissa resor m. m., framhöll skatteutskottet, SkU 1977/78: 45, att skattens nivå i och för sig var lämpligt avvägd. Med anledning av farhågor-

na för utvecklingen av flygtrafiken på Sturup pekade utskottet på möjligheten att låta luftfartsverket disponera ytterligare medel för att stimulera chartertrafiken på Sturup. Dessa medel bör enligt utskottets mening hellre tas ur den allmänna budgeten än genom en särskild charteravgift på samtliga resenärer.

Utskottet betonade dock att en sådan lösning inte är tillfredsställande i längden. Möjligheterna att åstadkomma en så långt möjligt likformig nordisk lagstiftning på detta område borde därför undersökas. Mot bakgrund av det sedan länge etablerade nordiska samarbetet på flygtrafikens område och det förhållandet att man även i Norge överväger att införa en charterskatt, borde enligt utskottet goda förutsättningar föreligga för att få till stånd en mer långtgående samordning av charterskatten än man redan har i tekniskt hänseende. Utskottet förutsatte att regeringen tar initiativ till diskussioner med Danmark och Norge om en gemensam lösning av denna fråga. Avslutningsvis anfördes att utskottet förväntar att regeringen med största uppmärksamhet följer verkningarna av reseskatten för Sturups vidkommande och skyndsamt vidtar åtgärder för att eliminera konkurrensnedvridningar till flygplatsens nackdel. Riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr 1977/78: 222).

I juli 1978 anmälde luftfartsverket i skrivelse till regeringen att de negativa verkningarna för chartertrafiken på Sturup som befarades i samband med införandet av den svenska charterskatten kommer att bli märkbara, såvida inga åtgärder i konkurrensutjämning syfte vidtas. Luftfartsverket hemställde därför om att de åtgärder regeringen enligt riksdagens uttalande förutsätts vidta förbereds så att det blir möjligt att informera berörda researrangörer och flygföretag i god tid före vintersäsongens början.

Under innevarande vintersäsong har någon nedgång i chartertrafiken på Sturup inte inträffat. Detta förklaras av att researrangörerna avvaktar myndigheternas åtgärder med anledning av bl. a. skatteutskottets uttalande.

Under hösten 1978 har budgetministern, enligt vad jag har erfarit, vid nordiska finansministermöten tagit upp frågan om en likformig nordisk reseskatt. Någon lösning av frågan under den allra närmaste framtiden kan enligt budgetministern inte förväntas.

I skrivelse den 29 januari 1979 till regeringen framhåller luftfartsverket att en markant överflyttning av trafik till Kastrup från Sturup kommer att ske under sommarsäsongen 1979, april–september, om inte åtgärder som leder till en minskning av nuvarande konkurrensskillnad mellan Kastrup och Sturup kan presenteras inom en snar framtid. Luftfartsverket räknar med att antalet charterresenärer från Sturup kommer att bli 25 % lägre än vad som beräknades före charterskattens införande i Sverige och Danmark. Prognosen för sommarsäsongen 1979, enligt de förutsättningar som gällde före skattens införande, pekar enligt luftfartsverket på ca 125 000 avresande charterpassagerare, varav drygt 60 000 innevarande budgetår.

Verket anser vidare att en stimulans med minst 40 kr. per passagerare behövs för att trafiken på Sturup skall kunna bibehållas. Luftfartsverket konstaterar också att det inte är ekonomiskt försvarbart för verket att med egna medel stimulera resandet. Däremot är det motiverat om stimulanserna sker med medel över den allmänna budgeten och merintäkterna av reseskatten beaktas.

Mot den här bakgrunden hemställer luftfartsverket att 2,5 milj. kr. (62 500 passagerare \times 40 kr.) ställs till verkets förfogande för stimulans av chartertrafiken på Sturups flygplats under innevarande budgetår. En sådan medelstilldelning möjliggör enligt verkets uppfattning erforderlig stimulans för att en överföring av charterpassagerare från Sturup till Kastrup skall kunna förhindras. Verket understryker att totalintäkten (luftfartsverkets intäkter plus intäkterna av reseskatten), efter avräkning av stimulansbidraget, kommer att bli större än vad som skulle erhållas om man avstår från att vidta någon åtgärd.

Med hänsyn till riksdagens uttalande och luftfartsverkets framställningar, som grundas på allmänhetens önskemål om att kunna företa charterresor från Sturup och på ekonomiska bedömningar för såväl staten som luftfartsverket, förordar jag att medel ställs till luftfartsverkets förfogande för stimulans av chartertrafiken på Sturups flygplats. Medelsanvisningen bör avse chartertrafiken under sommarsäsongen innevarande budgetår, dvs. för perioden april–juni 1979. Frågan om bidrag till chartertrafiken under nästa budgetår får med beaktande av utvecklingen prövas senare. Det är vidare enligt min uppfattning angeläget att strävandena att åstadkomma en likformig nordisk lagstiftning fortsätter.

I likhet med luftfartsverket anser jag att en stimulans med allmänna medel motsvarande 40 kr. per passagerare behövs för att önskad effekt skall uppnås. Detta innebär ett totalt medelsbehov om 2,5 milj. kr. under innevarande budgetår. Luftfartsverket får pröva om ytterligare stimulanser erfordras. Dessa bör verket i så fall självt svara för inom ramen för sitt bemyndigande att medge kommersiellt motiverade rabatter. Allmänt sett anser jag att det är angeläget att verket genom olika åtgärder skapar förutsättningar för utveckling av trafiken på de svenska flygplatserna. Verket bör därför noggrant pröva möjligheterna att utforma de nu aktuella stimulanserna även med hänsyn till önskemålet om en ytterligare ökad trafik på Sturup.

Frågan om stimulansåtgärder på Sturup medför en omfördelning av chartertrafiken mellan olika flygplatser i Sydsverige har aktualiserats i olika sammanhang. Denna fråga bör enligt min mening bedömas med utgångspunkt från att risken är uppenbar att trafik motsvarande intäkter för luftfartsverket och staten på i storleksordningen 20 milj. kr. per år överförs från Sturup till Kastrup om inga åtgärder vidtas. Jag vill också framhålla att det primärt är andra faktorer än luftfartsverkets avgifter som är avgörande för val av avreseflygplats för charterflygningar inom landet. Några

negativa effekter av de föreslagna stimulansåtgärderna torde därför inte uppkomma vad gäller utbudet av charterresor på luftfartsverkets övriga flygplatser.

Ersättningen till luftfartsverket bör med utgångspunkt i redovisat faktiskt passagerarantal betalas ut månadsvis. Jag avser att föreslå regeringen att kammarkollegiet ges i uppdrag att handha utbetalningen.

Jag föreslår att ifrågasvarande medelsbehov anvisas på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår under ett nytt förslagsanslag på sjätte huvudtiteln benämnt F 8. Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats. Anslaget bör för budgetåret 1978/79 föras upp med 2,5 milj. kr.

Med hänsyn till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

A. Postverket

[5] **Ökning av aktiekapitalet i Tidningstjänst AB (TAB).** TAB bildades efter beslut av 1969 års riksdag (prop. 1969:55, SU 1969:108, rskr 1969:252) med uppgift att organisera och administrera samdistribution av dagstidningar och i sammanhanget förmedla statlig samdistributionsrabatt. Tidningstjänst är ett helägt dotterföretag till postverket. Vid bildandet fick TAB ett aktiekapital om 900 000 kr. Detta ökades år 1974 (prop. 1974:85 bil. 5, TU 1974:13, rskr 1974:145) till 2,5 milj. kr.

Postverket har i skrivelse den 31 januari 1979 hemställt om nyteckning av aktier i TAB verksamhetsåret 1978/79. Aktiekapitalet föreslås höjt från 2,5 milj. kr. till 5 milj. kr. Aktieteckningen föreslås ske till en kurs av 120% med en avsättning om 500 000 kr. till reservfonden. Det erforderliga beloppet för aktieteckning skulle således vara 3 milj. kr. Postverket framhåller att TAB har fortsatt att expandera sedan aktiekapitalet höjdes första gången år 1974. Det senaste verksamhetsåret hade bolaget en omsättning på 162 milj. kr. och en balansomslutning på 39 milj. kr. Det egna kapitalet motsvarade därmed endast 9% av balansomslutningen. Postverket anser det önskvärt att det egna kapitalet i TAB uppgår till ca 20% av balansomslutningen. Den föreslagna aktieteckningen skulle t. v. ge bolaget erforderlig säkerhet från risk- och expansions synpunkt.

Enligt min uppfattning bör det egna kapitalet i TAB ökas på det sätt post-

verket föreslagit, dvs. genom teckning av aktier för 2,5 milj. kr. med 20% överkurs. I fråga om investeringarna i postverket budgetåret 1978/79 (prop. 1977/78:100 bil. 9, TU 1977/78:12, rskr 1977/78:154) har ett anslag om 109 milj. kr. beslutats. Medel för aktieteckningen kan tas från nuvarande anslag och något tilläggsanslag erfordras således inte.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat angående nyteckning av aktier i Tidningstjänst AB.

IX. DIVERSE KAPITALFONDER

SJÖFARTSVERKETS FOND

[6] 3. **Sjöfartsmateriel m. m.** För budgetåret 1978/79 har under anslaget Sjöfartsmateriel m. m. anvisats ett investeringsanslag av 34,2 milj. kr. (prop. 1977/78:100 bil. 9, TU 1977/78:12, rskr 1977/78:154). Anslaget jämte ingående balans beräknades ge utrymme för en förbrukning av 37 milj. kr. samt en marginal om 3,7 milj. kr. Beräkningen av medelsförbrukningen baserades bl. a. på att totalkostnaden för det nya sjömättningsfartyget skulle bli ca 35 milj. kr. Fartyget, för vilket regeringen gav beställningsbemyndigande i beslut den 29 december 1977, har kontrakterats till ett pris av ca 48,5 milj. kr. Beställningen har skett vid svenskt varv.

I skrivelse den 1 februari 1979 har sjöfartsverket – med hänvisning till bl. a. beställningen av sjömättningsfartyget – hemställt om tilläggsanslag för budgetåret 1978/79 om 12 milj. kr. Förbrukningen under innevarande budgetår beräknas uppgå till ca 50,5 milj. kr. Härtill kommer kostnader om 3,5 milj. kr. för upprustning av tjänstefartyget Vega. Den ingående balansen till nästa budgetår har beräknats till 100 000 kr. i prop. 1978/79:100 bil. 9. Anslaget innevarande budgetår jämte ingående balans om 6,9 milj. kr. medger en förbrukning av högst 41,1 milj. kr. För att kunna uppfylla bl. a. de betalningsåtaganden som följer av beställningen av sjömättningsfartyget samt av angivna upprustning fordras således ytterligare 12,9 milj. kr. Med en förutsatt ingående balans om 100 000 kr. nästa budgetår förordar jag att 13 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sjöfartsmateriel m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Mundebo såvitt avser punkten 2;
statsrådet Wahlberg såvitt avser punkten 1

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser budgetdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

ÅTTONDE HUVUDTITELN

E. Diverse

[1] **E 13. Statlig företagshälsovård.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kr.

I prop. 1975/76:100 (bil. 2 p. 6 och bil. 9 s. 136) anmälde föredragande statsrådet frågan om den statliga företagshälsovårdens uppbyggnad och finansiering. Därvid föreslogs att ett nytt anslag, benämnt Statlig företagshälsovård, skulle föras upp i statsbudgeten. Från detta anslag borde förskottsvis bestridas kostnader för hälsoråds verksamhet samt kostnader för etablering och drift av företagshälsocentraler för statanställda m. fl. enligt en stat som skulle fastställas av regeringen. Kostnaderna skulle slutligt fördelas på de myndigheter, affärsdrivande verk m. fl. som anslöts till hälso-centralerna. Vid den slutliga fördelningen borde kostnaderna belasta de anslag eller anslagsposter (motsv.) från vilka kostnaderna för sjukvården hos myndigheterna m. fl. bestrids. Detta skulle komma att medföra en merbelastning av vissa sådana anslag. Statsbudgetanslaget Statlig företagshälsovård borde föras upp med ett formellt belopp av 1 000 kr. Riksdagen lämnade förslaget utan erinran (InU 1975/76: 35, rskr 1975/76: 210).

Föredraganden utgick således ifrån att de förskottsvisa utbetalningar som skulle ske från anslaget Statlig företagshälsovård skulle kunna fördelas på anslagspost för sjukvård eller motsvarande under myndighetsanslag m. fl. så att någon slutlig belastning inte skulle komma att redovisas på företagshälsovårdsanslaget.

I prop. 1976/77:125 (bil. 7) anmälde föredraganden att anslaget Statlig

företagshälsovård för budgetåret 1976/77 skulle komma att uppvisa en slutlig belastning. Anledningen härtill var att de regionala hälsorådens verksamhet under detta budgetår hade inriktats på bl. a. kartläggning av befintliga företagshälsoresurser och planläggning för statliga företagshälsocentraler. Några sådana kunde dock inte inrättas under budgetåret 1976/77. Angivna förhållande föranledde ingen erinran från riksdagen (AU 1976/77: 25. rskr 1976/77: 259).

I prop. 1977/78:125 (bil. 6) anmälde föredraganden att stater fastställts för budgetåret 1977/78 för de åtta regionala hälsoråden och tio lokala hälsoråd. Staterna innefattade medel för drift av tre regionala och åtta lokala hälsocentraler fördelade på sådant vis att det i varje region skulle finnas minst en central.

För budgetåret 1977/78 fanns alltså formella förutsättningar för fördelning av de totala kostnaderna under anslaget på de myndigheter m. fl. som är anslutna till hälsocentralerna. En fördelning av kostnaderna för de regionala hälsoråden enligt de angivna riktlinjerna skulle emellertid ha fått inte avsedda konsekvenser för bl. a. myndigheter som är anslutna till lokal hälsocentral i de fem regioner som inte inrättade regional central under budgetåret. Dessa myndigheter skulle få svara inte bara för kostnaderna för den lokala hälsocentralen utan också för kostnaderna under budgetåret för kartläggning och planläggning av företagshälsovården på regional nivå. Eftersom det arbete de regionala hälsoråden utför på sikt gagnar samtliga myndigheter i regionen borde en kostnadsfördelning enligt angivna riktlinjer ske först då det i regionen hade inrättats en regional hälsocentral. Först då skulle en rättvisande kostnadsfördelning kunna göras. I avvaktan på att varje region inrättat en regional central, vilket föredraganden räknade med skulle vara fallet fr. o. m. budgetåret 1978/79, borde kostnaderna för de fem regionala hälsoråden utan regional central få belasta anslaget. Med hänsyn till fördelen med en enhetlig behandling av de regionala hälsoråden borde kostnaderna jämväl för de tre regionala hälsoråd som under budgetåret skulle inrätta regionala centraler få belasta anslaget. Kostnaderna för de lokala hälsorådens verksamhet borde däremot i samtliga fall fördelas på anslutna myndigheter m. fl. Vad föredraganden hade anfört föranledde ingen erinran från riksdagen (AU 1977/78:34. rskr 1977/78:305).

I prop. 1978/79:133 om organisation av arbetsmiljöfrågor, företagshälsovård, personalutbildning m. m. inom statsförvaltningen föreslås bl. a. en ny organisation för den statliga företagshälsovården. Den nya organisationen, som i korthet innebär att de regionala och lokala hälsoråden upphör i nuvarande form och att verksamheten övertas av ett av parterna på den statliga arbetsmarknaden gemensamt inrättat företag, beräknas träda i verksamhet den 1 juli 1980.

Under innevarande budgetår har regionala hälsocentraler inrättats i de regioner, som tidigare inte haft sådan central. Därmed finns, i enlighet med vad som anfördes i prop. 1977/78:125, förutsättningar för fördelning på de

anslutna myndigheterna av kostnaderna för de regionala hälsorådens verksamhet. En sådan kostnadsfördelning kräver emellertid införande av nya, omfattande administrativa rutiner. Med hänsyn till att den statliga företagshälsovårdens nuvarande organisation enligt förslagen i prop. 1978/79:133 skall upphöra den 30 juni 1980 anser jag det inte rationellt att under den tid som återstår innan omorganisationen genomförs införa nya administrativa system. Kostnaderna för de regionala hälsorådens verksamhet bör därför under såväl innevarande som nästkommande budgetår slutligt få belasta anslaget Statlig företagshälsovård. Anslagsbelastningen torde få redovisas för riksdagen i lämpligt sammanhang när underlag finns för detta. Kostnaderna för de lokala hälsorådens verksamhet bör däremot, liksom under föregående budgetår, fördelas på de anslutna myndigheterna m. fl.

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle

att ta del av vad jag nu har anfört rörande bestridandet av kostnaderna för den statliga företagshälsovården under budgetåren 1978/79 och 1979/80.

KAPITALBUDGETEN

VI. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

[2] **Köp av aktier i AB Pripps Bryggerier.** Riksdagen har den 20 december 1978 fattat beslut i anledning av prop. 1978/79: 32 (NU 1978/79: 9, rskr 1978/79: 120) om åtgärder inom bryggeribranschen jämte motioner. Riksdagsbeslutet innebar bl. a. att den i propositionen föreslagna försäljningen till allmänheten av Beijerinvest AB tillhöriga aktier i AB Pripps Bryggerier inte skall komma till stånd. Förbudet i gällande huvudavtal mellan staten och Beijerinvest AB mot försäljning till allmänheten av Beijerinvest tillhöriga aktier i AB Pripps Bryggerier skulle följaktligen komma att bestå. Huvudavtalet hindrar dock inte att staten kan erbjuda sig att lösa in den del av Beijerinvests aktieinnehav i AB Pripps Bryggerier som enligt det träffade tilläggsavtalet skulle få säljas till allmänheten. Detta tilläggsavtal har genom riksdagens beslut förfallit.

Nya förhandlingar har sedermera förts mellan företrädare för staten och Beijerinvest AB. Förhandlingarna har resulterat i ett nytt tilläggsavtal till det gällande huvudavtalet mellan staten och Beijerinvest AB. Enligt tilläggsavtalet förvärvar staten från Beijerinvest AB 210 000 aktier i AB Pripps Bryggerier, vilket motsvarar 15 % av aktiestocken, till ett pris av 78,5 milj. kr. Staten kommer därigenom att äga 75 % av aktierna i AB Pripps Bryggerier och Beijerinvest AB 25 %. Tilläggsavtalet innehåller vidare bestämmelser om att de riktlinjer för verksamheten inom AB Pripps Bryggerier som redovisades i prop. 1978/79: 32 skall gälla. I övriga delar gäller i princip hu-

vudavtalet fortfarande. För statens förvärv från Beijerinvest av de nu aktuella aktierna behöver ett investeringsanslag av 78,5 milj. kr. anvisas på kapitalbudgeten. I likhet med statens övriga aktieinnehav i AB Pripps Bryggerier avses de nyförvärvade aktierna överföras till Brygginvest till nominellt värde mot ett ränte- och amorteringsfritt skuldebrev. Jag återkommer senare denna dag vid min anmälan av Avskrivningar av nya kapitalinvesteringar till de övriga åtgärder som behöver företas i detta sammanhang.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Köp av aktier i AB Pripps Bryggerier* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 78 500 000 kr.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET
Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Wikström

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser utbildningsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

NIONDE HUVUDTITELN

A. Utbildningsdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** Till ändamålet har i statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisats ett reservationsanslag av 23 558 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 2 295 852 kr.

Under tiden den 1 juli-den 31 december 1978 var belastningen på anslaget ca 12 185 000 kr. Det belopp som återstår av anslaget kommer inte att räcka för att täcka kostnaderna för de utredningar som f. n. pågår. Bidragande orsak till den beräknade förhöjda belastningen är att antalet kommittéer ökat under budgetåret samt att lönekostnaderna ökat till följd av de centrala löneavtalen.

Ett ytterligare medelsbehov föreligger alltså om 1,5 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

B. Kulturändamål

[2] B 11. **Bidrag till Svenska riksteatern.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 63 511 000 kr. På tilläggsbudget I för budgetåret 1978/79 har till Bidrag till Svenska riksteatern anvisats ett reservationsanslag av 7 683 000 kr. (prop. 1978/79:25, KrU 1978/79:17, rskr 1978/79:104) med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1977 års löneavtal, kostnadsökningar för traktementsersättningar samt ändrade sociala avgifter. Riksteatern har anhållit

om ytterligare medel för budgetåret 1978/79 med hänsyn till kostnadsökningar med anledning av 1978 och 1979 års löneavtal samt ökade traktamentskostnader m. m.

Föredraganden

Då medelsbehovet under detta anslag anmäldes i prop. 1978/79: 25 anförde jag att jag hade för avsikt att återkomma senare beträffande medelsbehov till följd av 1978 års löneavtal m. m. Med hänvisning till det ökade medelsbehovet till följd av 1978 och 1979 års löneavtal och till de redovisade kostnadsökningarna för traktamentsersättningar samt ändrade sociala avgifter förordar jag att anslaget till Riksteatern höjs med 5 225 000 kr., varav för löner med högst 3 043 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 5 225 000 kr.

[3] **B 12. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** I statsbudgeten för innevarande år har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 119 122 000 kr. På tilläggsbudget I för budgetåret 1978/79 har till bidrag till Operan och Dramatiska teatern anvisats ett reservationsanslag av 14 127 000 kr. (prop. 1978/79: 25, KrU 1978/79: 17, rskr 1978/79: 104) med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1977 års löneavtal samt beslutade förändringar av de sociala avgifterna från den 1 januari 1978. Operan och Dramatiska teatern har anhållit om ytterligare medel för budgetåret 1978/79 med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1978 och 1979 års löneavtal och beslutade förändringar av sociala avgifter från den 1 januari 1979 m. m.

Föredraganden

Då medelsbehovet under detta anslag anmäldes i prop. 1978/79: 25 anförde jag att jag hade för avsikt att återkomma senare beträffande medelsbehov till följd av 1978 års löneavtal. Med hänvisning till det ökade medelsbehovet till följd av 1978 och 1979 års löneavtal och till de redovisade kostnadsökningarna för sociala avgifter m. m. förordar jag att anslaget till Operan och Dramatiska teatern höjs med 6 895 000 kr. resp. 3 829 000 kr., varav för löner högst 4 802 000 kr. resp. 2 678 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 10 724 000 kr.

[4] B 13. **Rikskonsertverksamhet.** I statsbudgeten för innevarande år har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 26 613 000 kr. På tilläggsbudget I för 1978/79 har till rikskonsertverksamhet anvisats ett reservationsanslag av 2 795 000 kr. (prop. 1978/79: 25, KrU 1978/79:17, rskr 1978/79: 104) med hänvisning till 1977 och 1978 års löneavtal samt beslutade ändringar av de sociala avgifterna från den 1 januari 1978. Rikskonsorter har anhållit om ytterligare medel till följd av 1978 års avtal.

Föredraganden

Då medelsbehovet under detta anslag anmäldes i prop. 1978/79: 25 anförde jag att hänsyn hade tagits till 1978 års löneavtal. Vissa frågor i samband med nyss nämnda avtal var emellertid inte lösta vid tidpunkten för tilläggsbudget I för 1978/79. Med hänvisning till de nu redovisade kostnadsökningarna till följd av 1978 års avtal förordar jag att anslaget till Institutet för rikskonsorter för innevarande budgetår höjs med 241 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Rikskonsertverksamhet* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 241 000 kr.

D. Högre utbildning och forskning

[5] D 6. **Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken.** Finansieringen av verksamheten vid Handelshögskolan i Stockholm regleras t. o. m. innevarande budgetår genom ett avtal den 23 januari 1954 mellan staten, Stockholms (stad), Handelshögskoleföreningen i Stockholm samt Handelshögskolans i Stockholm direktion. I avtalet har vidtagits vissa ändringar senast den 28 mars 1974, godkända av Kungl. Maj:t den 20 december 1974 (jfr prop. 1974: 170, UbU 1974: 38, rskr 1974: 338). Statens bidrag till kostnaderna för handelshögskolans verksamhet budgetåren 1975/76–1978/79 fastställdes därvid till ett belopp som utgör 39 % av kostnaderna vid en i avtalet angiven personalstat beräknad med tillämpning av för personal vid universiteten gällande kollektivavtal.

Avtalet förutsätter att bidraget justeras med beaktande av löneutvecklingen på det statliga löneområdet. En sådan justering har tidigare gjorts för budgetåren 1975/76 och 1976/77 (jfr prop. 1977/78:125, UbU 1977/78: 24, rskr 1977/78: 289).

För budgetåren 1977/78 och 1978/79 har från förevarande anslag till handelshögskolan – exkl. vissa medel för datorkostnader – utbetalats sammanlagt 7 811 000 kr. En beräkning visar att bidraget till handelshögskolan för dessa budgetår – inkl. arvoden till av staten utsedda ledamöter, suppleant och revisor – skall uppgå till sammanlagt 8 836 000 kr. eller 1 025 000 kr. mer än vad som tidigare erlagts.

Under återopande av det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 1 025 000 kr.

[6] D 37. **Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är uppfört ett reservationsanslag av 155 005 000 kr. till naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. Från detta anslag bestrids bl. a. kostnaderna för det svenska bidraget till den europeiska molekylärbiologiska konferensen, det europeiska laboratoriet för molekylärbiologi och den europeiska organisationen för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen. Vidare bestrids kostnaderna för huvuddelen av det svenska bidraget till den europeiska kärnforskningsorganisationens program för en 300 GeV-accelerator från detta anslag. I budgetpropositionen för innevarande budgetår (prop. 1977/78:100 bil. 12 s. 528) beräknade jag kostnaderna för dessa bidrag till ca 28 milj. kr. Den helt övervägande delen av dessa bidrag till internationella samarbetsprojekt betalas i schweiziska franc eller västtyska mark. Till följd av inträffande valutaförändringar kommer bl. a. de kostnader som skall bestridas från förevarande anslag att uppgå till ett belopp som väsentligt överskrider det som ursprungligen beräknades. För innevarande budgetår beräknar jag merkostnaderna till ca 2,7 milj. kr.

Med hänsyn till arten av de inträffade kostnadsökningarna och med beaktande av att ifrågavarande kostnader utgör en stor del av anslaget till naturvetenskapliga forskningsrådet bör, enligt min mening, ytterligare medel ställas till rådets förfogande. På tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 bör därför anvisas ytterligare 2 706 000 kr. under förevarande reservationsanslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 2 706 000 kr.

[7] D 51. **Extra resurser för utbildningsområdet med fritt tillträde i högskolan.** Till extra resurser för utbildningsområdet med fritt tillträde i högskolan har på tilläggsbudget I för budgetåret 1978/79 anvisats 6 384 000 kr. (prop. 1978/79: 25, UbU 1978/79: 15, rskr 1978/79: 124). I skrivelse den 2 januari 1979 har universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) framhållit att det datorprogram, som använts för beräkningen av antalet årsstudieplatser inom det fria området, varit behäftat med ett fel. Enligt UHÄ:s beräkning har felet för universitetets i Göteborg del lett till en underskattning av ökningen av antalet årsstudieplatser inom det fria området. I stället för den tidigare beräknade ökningen om 8 % eller 405 årsstudieplatser skall ökning-

en vara 14,4 % eller 726 årsstudieplatser. UHÄ föreslår därför att universitetet i Göteborg tilldelas ytterligare minst 1 605 000 kr. budgetåret 1978/79.

Med hänvisning till UHÄ:s förslag hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Extra resurser för utbildningsområdet med fritt tillträde i högskolan* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 1 605 000 kr.

[8] **D 52. Kostnader för viss övertalig lärarpersonal vid högskolor.** Detta anslag avser kostnader för lärarpersonal som är övertalig till följd av riksdagens beslut med anledning av prop. 1975/76:89 om lärarutbildningens dimensionering och lokalisering (UbU 1975/76: 26, rskr 1975/76:268).

Riksdagen anvisade i tilläggsbudget I för budgetåret 1977/78 ett obetecknat anslag av 9 994 000 kr. för ifrågavarande ändamål (prop. 1977/78: 25, UbU 1977/78:11, rskr 1977/78: 61). Regeringen har i skilda beslut därefter anvisat medel ur anslaget om sammanlagt 4 034 000 kr.

Universitets- och högskoleämbetet

Universitets- och högskoleämbetet har i skrivelse den 16 oktober 1978 hemställt att sammanlagt 3 623 000 kr. anvisas för innevarande budgetår till kostnader för övertalig lärarpersonal inom sektorn för utbildning för undervisningsyrken vid högskolan för lärarutbildning i Stockholm, universitetet i Uppsala, Linköping, Göteborg och Umeå samt högskolorna i Falun/Borlänge, Gävle/Sandviken, Kristianstad och Sundsvall/Härnösand.

Föredraganden

Min anmälan av denna fråga sker efter samråd med statsrådet Rodhe. I prop. 1977/78: 25 (s. 46) anförde jag att högskolorna för att erhålla medel ur förevarande anslag skulle redovisa hur de sökt nedbringa övertaligheten genom att tillämpa förordningen den 13 maj 1976 om åtgärder för övertalig personal vid lärarhögskolor. I de framställningar om medel för övertalighetskostnader för budgetåret 1977/78 som regeringen har tagit ställning till har högskolorna redovisat hur förordningens bestämmelser har tillämpats.

Ur förevarande anslag bestrids endast de merkostnader som har uppstått till följd av övertalighet. I de fall övertaliga lärare med stöd av nämnda förordning har beretts tjänstgöring inom andra delar av högskolan eller inom det allmänna skolväsendet har således kostnadstäckning givits för mellanskillnaden mellan lärarens lön och den kostnad som högskolan/skolan normalt skulle fått bära.

Kostnader för övertalighet kan i princip uppstå inom alla delar av högskolan. Sådan övertalighet är för lärarutbildningens del numera inte heller en självklar följd av statsmakternas beslut om minskad antagningskapacitet. Genom högskolereformen ankommer det på varje högskoleenhet att besluta om utbildningens organisation. Några centrala tim- och kurspla-

ner, regler om gruppstorlek m. m. som automatiskt styr tjänsteunderlaget finns sålunda inte längre. Det nya planeringssystemet med den friare resursanvändning och det större ansvar för utbildningens genomförande som givits högskolorna bör enligt min mening åtföljas av krav på handlingsberedskap inför förändringar i planeringsramarna för enskilda linjer inom högskolans olika delar. Systemet med extraresurser för övertalighetskostnader inom sektorn för undervisningsyrken bör enligt min mening efter hand avvecklas. Vad jag nu har anfört äger i första hand tillämpning på universiteten som på grund av utbildningsutbudets omfattning och mångfald borde kunna nyttiggöra sig övertaliga lärarutbildare inom andra utbildningar utan att åsamkas mer än förhållandevis marginella merkostnader.

För de små högskoleenheterna och för högskolan för lärarutbildning i Stockholm är förutsättningarna delvis annorlunda, eftersom man här saknar eller endast i begränsad utsträckning har utbildningar utanför undervisningssektorn.

För innevarande budgetår bör 3 623 000 kr. ställas till regeringens förhållande för övertalighetskostnader inom sektorn för undervisningsyrken.

Fr. o. m. budgetåret 1979/80 bör medel för kostnader för övertalighet inom sektorn för utbildning för undervisningsyrken kunna anvisas endast till högskolan för lärarutbildning i Stockholm och de andra högskolor, vars utbildningsutbud domineras av lärarutbildning, om klart dokumenterade behov föreligger.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kostnader för viss övertalig lärarpersonal vid högskolor på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79* anvisa ett reservationsanslag av 3 623 000 kr.

E. Vuxenutbildning

[9] E 10. **Undervisning för invandrare i svenska språket m. m.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 83 616 000 kr. Undervisningen, som bedrivs som försöksverksamhet, får omfatta högst 850 000 studietimmar, varav 400 000 studietimmar får användas till undervisning som ges enligt lagen (1972: 650, ändrad senast 1976: 590) om rätt till ledighet och lön vid deltagande i svenskundervisning för invandrare och 450 000 studietimmar får användas för övrig invandrarundervisning. Undervisningen bedrivs av skolöverstyrelsen i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och statens invandrarverk och anordnas av studieförbunden. Undervisningen skall vara kostnadsfri för deltagarna.

Folkbildningsförbundet har inkommit med en skrivelse angående statsbidrag till cirkelledare i svenskundervisning för invandrare.

Föredraganden

Statsbidraget per studietimme har, sedan den 1 juli 1977, utgått med högst 98 kr. 50 öre i undervisning för invandrare i svenska språket m.m. Den allmänna kostnadsutvecklingen har, när det gäller denna undervisning, ställt studieförbunden i en svår situation eftersom undervisningen skall vara kostnadsfri för deltagarna. Med hänsyn härtill förordar jag att statsbidraget per studietimme fr. o. m. den 1 januari 1978 höjs från nuvarande med högst 98 kr. 50 öre till högst 100 kr. 25 öre per studietimme. Av detta belopp räknar jag med att bidrag till ledare och materiel skall utgå med högst 63 kr. 25 öre per studietimme. Den av mig förordade bidragsförändringen kan beräknas medföra ett ytterligare medelsbehov under detta anslag om ca 2 315 000 kr. för budgetåret 1978/79.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i fråga om höjning av statsbidragsbeloppet per studietimme till undervisning för invandrare i svenska språket m. m.

Bilaga 7

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Enlund

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TIONDE HUVUDTITELN

B. Jordbrukets rationalisering m. m.

[1] **B 13. Främjande av rennäringen.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 1 080 000 kr. På tilläggsbudget I har anvisats ytterligare 540 000 kr.

År 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen att undersöka vilka skador i renskötseln och dess binärningar som orsakats av gruvdrift, vägar och kraftledning vid statsgruvefältet Stekenjokk. År 1969 överlämnade lantbruksstyrelsen den s. k. Stekenjokkutredningen om vissa företags inverkan på renskötseln inom Vilhelmina södra och Frostvikens norra lappbyar.

Med anledning av utredningens förslag medgav Kungl. Maj:t år 1970 berörda lappbyar vissa inträngsersättningar samt förklarade att beslut om de åtgärder som – i anslutning till Stekenjokkvägen – skulle vidtas till främjande av renskötseln i byarna Vilhelmina södra och Frostvikens norra skulle meddelas framdeles efter förslag av lantbruksstyrelsen. Arbetsmarknadsstyrelsen hade förklarat sig beredd att utföra åtgärderna som beredskapsarbeten. Kostnaderna skulle inte understiga 400 000 kr.

Lantbruksstyrelsen

I skrivelse den 19 september 1978 anför lantbruksstyrelsen att lantbruksnämnden i Västerbottens län efter samråd med Vilhelmina södra sameby föreslagit kompensationsåtgärder kostnadsberäknade till ca 300 000 kr. och att lantbruksnämnden i Jämtlands län efter samråd med Frostvikens norra sameby har föreslagit kompensationsåtgärder kostnadsberäknade till ca 180 000 kr.

Lantbruksstyrelsen finner det angeläget att berörda samebyar nu kompenseras och föreslår att de av lantbruksnämnderna angivna åtgärderna kommer till utförande. Vad gäller finansieringsfrågan bedömer lantbruksstyrelsen att åtgärderna kan utföras som beredskapsarbeten såvitt avser Västerbottens län. Motsvarande förutsättningar synes dock saknas i Jämtlands län med hänsyn till att länsarbetsnämnden anfört att de föreslagna objekten av flera skäl inte är lämpliga att utföra som beredskapsarbeten. Lantbruksstyrelsen föreslår därför att de för Frostvikens norra sameby föreslagna åtgärderna bekostas av budgetmedel.

Föredraganden

År 1970 beslutades att åtgärder i anslutning till vägföretagen i Stekenjock skulle vidtas till främjande av renskötelsen i Vilhelmina södra och Frostvikens norra samebyar. I likhet med lantbruksstyrelsen finner jag det angeläget att ifrågakvarande kompensationsåtgärder nu kommer till utförande. Med hänsyn till att arbetena i Jämtlands län inte kan utföras som beredskapsarbeten bör de bekostas med budgetmedel. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas uppgå till ca 180 000 kr. Jag förordar att medel här för anvisas på statsbudgeten under förevarande anslagsrubrik.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Främjande av rennäringen* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kr.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Cars

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser handelsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

ELFTE HUVUDTITELN

A. Handelsdepartementet m. m.

[1] A 2. **Kommittéer m. m.** Till ändamålet har för budgetåret 1978/79 anvisats ett reservationsanslag av 4 060 000 kr. (prop. 1977/78:100 bil. 14, NU 1977/78:64, rskr 1977/78:349). Reservationen från föregående budgetår uppgick till 25 843 kr.

För utredningsverksamheten beräknas för budgetåret 1978/79 en sammanlagd medelsförbrukning om ca 6 milj. kr. Ett ytterligare medelsbehov föreligger således om 1,7 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kr.

B. Främjande av utrikeshandeln m. m.

[2] B 2. **Handelssekreterare.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 22 270 000 kr.

I detta belopp ingår medel avsedda för täckande av handelssekreterarnas löneförmåner.

Riksdagen har efter förslag av regeringen beslutat om ändring av reglerna om folkbokföring och beskattning av personer anställda utomlands i statens tjänst m. m. (prop. 1978/79:58, SkU 1978/79:15, rskr 1978/79:84). De nya reglerna gäller även för handelssekreterarna och därmed likställd personal. Sveriges exportråd har i skrivelse till regeringen begärt kompensation för ökade lönekostnader föranledda av de nya reglerna. Under innevarande budgetår beräknar jag ökningen av lönekostnaderna för 26 han-

delssekreterare till 604 000 kr. På grund härav behöver anslaget B 2. Handelssekreterare räknas upp med motsvarande belopp.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Handelssekreterare* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 604 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

[3] 8. **Lån till investeringar för kommersiell service.** Från anslaget bestrids utgifter för investerings- och avskrivningslån enligt förordningen (1973:608) om statligt stöd till kommersiell service i glesbygd. Stödärenden prövas av konsumentverket, som härvid bistås av en till verket bunden rådgivande nämnd, glesbygdsnämnden. För innevarande budgetår är anslaget 6 milj. kr.

Konsumentverket

Konsumentverket har i skrivelse den 25 oktober 1978 tagit upp frågan om en uppräknig av anslaget för innevarande budgetår. Av skrivelsen framgår att verket i sin anslagsframställning för 1979/80 bedömde medelsbehovet för budgetåret 1978/79 till 8 milj. kr. Under budgetåret har hittills en stor del av anslaget måst tas i anspråk. Sex butiker som i brist på medel inte kunde beviljas stöd föregående budgetår har erhållit 1,5 milj. kr. Det stödbehov som hittills dokumenterats samt de uppgifter om stödanspråkets storlek som f. n. är tillgängliga från bl. a. länsstyrelser och kommuner ger inte verket anledning till en förändrad bedömning av storleken på det samlade medelsbehovet för budgetåret 1978/79.

Med hänvisning till det anförda hemställer konsumentverket efter hörande av glesbygdsnämnden att 2 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget.

Föredraganden

I likhet med konsumentverket finner jag att anslagna medel är otillräckliga.

Jag beräknar det ökade medelsbehovet till 2 milj. kr. och hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Lån till investeringar för kommersiell service* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

[4] 11. **Lån till den europeiska patentorganisationen.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1,4 milj. kr. Beloppet utgör det beräknade medelsbehovet för Sveriges andel av de lån som de fördragsslutande staterna skall ställa till den europeiska patentorganisationens (EPO) förfogande.

Enligt den av EPO:s administrativa råd under december 1978 fastställda budgeten för år 1979 beräknas Sveriges andel under budgetåret 1978/79 uppgå till ca 1,8 milj. kr. Beloppet skall utbetalas före den 1 juni 1979.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Lån till den europeiska patentorganisationen* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kr.

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Wirtén

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TOLFTE HUVUDTITELN

A. Arbetsmarknadsdepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisats ett reservationsanslag av 14 697 000 kr., varav 7 897 000 kr. till anslagsposten Övrig utredningsverksamhet. Under tiden juli–december 1978 har utbetalats 6,8 milj. kr. från anslagsposten. Utredningsverksamheten har blivit väsentligt mer omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1977. Det gäller sysselsättningsutredningens (A 1974: 02) verksamhet samt tillkomsten av nya organisationskommittén (A 1978: 02) för skyddat arbete och nya organisationskommittén (A 1978: 04) för yrkesinriktad rehabilitering. Jag räknar med ett ytterligare medelsbehov av 11 milj. kr. till anslagsposten Övrig utredningsverksamhet under innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 000 kr.

B. Arbetsmarknad m. m.

[2] **B 1. Arbetsmarknadsservice.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för innevarande budgetår förts upp ett förslagsanslag av 768,7 milj. kr., varav 93,8 milj. kr. har beräknats för flyttningsbidrag enligt bestämmelserna i arbetsmarknadskungörelsen (1966: 368, ändrad senast 1978: 938).

Mot bakgrund av den betydande inflyttningen av arbetskraft från Finland till Sverige och de sociala problem som detta ofta har medfört för de flyttande träffades år 1973 ett avtal mellan vederbörande myndigheter och huvudorganisationerna på arbetsmarknaden i Sverige och Finland om åtgärder för att flyttningarna mellan de båda länderna i största möjliga utsträckning skall ske via den offentliga arbetsförmedlingen. Avtalet innebär att Svenska arbetsgivareföreningen har rekommenderat sina medlemsföretag att inte anställa annan finsk arbetskraft än som förmedlas av arbetsförmedling i ettdera landet. År 1977 anslöt sig Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet till avtalet genom ett tilläggsprotokoll. Nyligen har också Kooperationens förhandlingsorganisation, Statsföretagens förhandlingsorganisation och SHIO-Familjeföretagen anslutit sig till nämnda avtal.

Syftet med avtalet är att arbetsförmedlingen skall ge den som från Finland önskar flytta till Sverige en utförlig information dels om arbetsmöjligheterna i hemlandet men också om möjligheterna till arbete i Sverige och övriga förutsättningar för etablering i Sverige, bl. a. bostads- och skolmöjligheter. Därigenom motverkas de spontana resorna av finska arbetssökande till Sverige som ofta bara leder till fortsatt arbetslöshet, besvikelser och sociala problem. Efter det att det s. k. kanaliseringsavtalet hade träffats ökade den andel av de flyttande som hade besökt arbetsförmedlingen. På senare tid har emellertid antalet flyttande som inte haft kontakt med arbetsförmedlingen åter ökat. Inom ramen för det regelbundna samråd som äger rum mellan arbetskraftsmyndigheterna i de båda länderna har därför diskuterats ytterligare åtgärder som kan vara ägnade att öka benägenheten hos de finska arbetssökande att vända sig till arbetsförmedlingen, i första hand då till den finska arbetsförmedlingen.

För samrådet mellan finsk och svensk arbetsförmedling i de fall då en arbetssökande i Finland hos arbetsförmedlingen där söker arbete i Sverige har utarbetats vissa rutiner i syfte att ge den sökande god och allsidig information om möjligheterna att få arbete. I de fall ett arbete kan erbjudas lämnas information inte bara om villkoren för detta utan också om möjligheterna att få bostad och annan social service. Det är uppenbarligen av allra största betydelse att denna information kan lämnas innan en person reser till Sverige eller med andra ord av arbetsförmedlingen i hemlandet.

En åtgärd som har övervägts är att erbjuda den arbetssökande som vänder sig till finsk arbetsförmedling möjlighet till s. k. sökanderesa från hemorten i Finland till den plats i Sverige där arbete kan erbjudas honom. Därigenom skulle vederbörande kunna bilda sig en bättre uppfattning om det erbjudna arbetets karaktär och villkor och om bostadsmöjligheter, språkutbildning och social service på orten än vad som är möjligt med enbart den information som förmedlingen i hemlandet kan bjuda. Eftersom detta förutsätts ske då ett konkret platserbjudande föreligger men utan att ett formellt anställningsavtal upprättats kan kostnaden inte debiteras den pre-

sumtive arbetsgivaren utan får täckas av allmänna medel och av det land där vederbörande erbjuds arbete.

Villkoren för s. k. sökanderesa i Sverige är följande.

Person, som är arbetslös eller löper risk att bli arbetslös och som inte kan få arbete på hemorten, kan om han eller hon genom arbetsförmedlingen söker eller får arbete på annan ort, där det föreligger behov av arbetskraft, beviljas flyttningsbidrag av statsmedel. Flyttningsbidrag av sökanderesa kan i enlighet med 34 § arbetsmarknadskungörelsen utgå enligt följande: Reser arbetstagare från hemorten till annan ort, där anställning anvisats honom, för att genom besök hos arbetsgivare eller på annat sätt taga del av förhållanden på arbetsplatsen eller i orten och är resan nödvändig för att anställning skall komma till stånd, utgår resekostnadsersättning och traktamente för fram- och återresan. Ersättning och traktamente kan utgå även för makes eller, om arbetstagare är under 20 år, förälders resa och för resa till barn som medföljer arbetstagaren, om barn tillsynen icke kan ordnas på annat lämpligt sätt.

Vid sökanderesa utgår resekostnadsersättning och traktamente med högst de belopp som gäller för statstjänsteman vid tjänsteresa. Därvid tillämpas i fråga om resekostnadsersättning vad som gäller för statstjänsteman i lägsta reseklass. Kostnad för resa med tåg ersättes dock högst med belopp motsvarande avgift för en plats i 2 klass, i förekommande fall inberäknat avgift för sovplats. Kostnad för resa med fartyg ersätts högst med belopp motsvarande avgift för resan jämte en hyttplats i 2 klass. För handikappad gäller särskilda bestämmelser.

För person från annat nordiskt land som i enlighet med 1954 års överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad reser till Sverige för att där söka arbete gäller i fråga om arbetsmarknadspolitiska förmåner i princip samma regler som för svenska medborgare. Personen i fråga är alltså berättigad till flyttningsbidrag om de grundläggande förutsättningarna härför är uppfyllda, bl. a. att han eller hon är arbetslös eller löper risk att bli det, inte kan få arbete på hemorten och söker anställning på öppna marknaden i annan ort där det föreligger behov av arbetskraft. I förekommande fall räknas därvid som hemort platsen för inresan till Sverige och vederbörande skall ha vistats där en tid eller ha bestämda avsikter att stanna på svensk arbetsmarknad.

Med hänvisning till vad som har anförts förordar jag att arbetssökande i Finland som vänder sig till arbetsförmedlingen i hemlandet och där erbjuds ett arbete i Sverige skall kunna beviljas ersättning för sökanderesa i form av resekostnadsersättning och traktamente för fram- och återresan från hemorten till den ort i Sverige där arbete kan erbjudas. Ersättning bör därvid utgå till den sökande och medföljande make (motsvarande) men ej till medföljande barn och ej heller – då fråga är om sökande under 20 år – till medföljande förälder samt i övrigt enligt i Sverige gällande regler. Om vederbörande antar erbjudet arbete skall ytterligare flyttningsbidrag inte ut-

gå. Ansökan om ersättning för sökanderesa bör prövas av den svenska arbetsförmedling med vilken den finska arbetsförmedlingen har kommunicerat. Beslut skall meddelas innan resan företas.

Det förutsätts att de finska myndigheterna tillämpar motsvarande bestämmelser i fråga om person som vistas i Sverige och söker arbete i Finland.

Kostnaderna för verksamheten – som bör vara en försöksverksamhet – beror på omfattningen, som är svår att beräkna. Om man för Sveriges del räknar med 1 000 sökanderesor per år skulle totalkostnaden kunna beräknas till ca 900 000 kr. och rymmas inom ramen för de medel som anvisats för förslagsanslaget B 1. Arbetsmarknadsservice.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag förordat i fråga om försöksverksamhet med flyttningsbidrag i form av sökanderesa för personer i Finland som söker arbete i Sverige.

[3] **B 3. Sysselsättningsskapande åtgärder.** Under denna punkt har riksdagen för budgetåret 1978/79 anvisat reservationsanslag av sammanlagt 3 927,4 milj. kr., varav 1 792,4 milj. kr. på statsbudgeten och 2 135 milj. kr. på tilläggsbudget I. Av anslaget skall förslagsvis 400 milj. kr. räknas av mot automobilskattemedlen.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) har i skrivelse den 21 januari 1979 hemställt att ytterligare 535 milj. kr. skall anvisas för sysselsättningsskapande åtgärder under innevarande budgetår, varav 500 milj. kr. för beredskapsarbeten och 35 milj. kr. för detaljplaneringsbidrag. AMS har därvid anfört bl. a. följande.

Uppgången i industrikonjunkturen under 1978 ledde mot slutet av året till en viss förbättring av arbetskraftefterfrågan. Den minskning av arbetslösheten som säsongrensat sett kunde noteras under fjärde kvartalet hade dock väsentligen sin grund i de massiva arbetsmarknadspolitiska insatserna. Det finns enligt AMS skäl att vänta sig att den ekonomiska återhämtningens genomslag på arbetsmarknaden under första delen av år 1979 blir av begränsad omfattning. Tidigare erfarenheter pekar på att det tar lång tid från det att konjunkturförbättringen sätter in tills uppgången i arbetskraftefterfrågan får fullt genomslag på sysselsättning och arbetslöshet. Det kommer därför under återstoden av budgetåret att krävas fortsatt stor omfattning på de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

I sin framställning i augusti 1978 om medel på tilläggsbudget I räknade AMS med att antalet dagsverken i beredskapsarbeten borde ökas från 8,4 milj. budgetåret 1977/78 till 9,1 milj. budgetåret 1978/79. Det har emellertid visat sig möjligt att framför allt inom den primärkommunala och den enskilda sektorn anordna väsentligt fler beredskapsarbeten för ungdomar än styrelsen räknade med i augusti. I december 1978 sysselsattes sammanlagt in-

te mindre än 44 000 ungdomar under 25 år i beredskapsarbeten. Med hänsyn till den hittillsvarande stora omfattningen av ungdomsarbetena och nu föreliggande bedömning av utvecklingen på arbetsmarknaden bedömer styrelsen att volymen beredskapsarbeten för hela budgetåret 1978/79 behöver höjas till 11,8 milj. dagsverken. Det motsvarar i genomsnitt för budgetåret 55 000 personer. Verksamheten beräknas kulminera under mars–april med 75 000 personer i beredskapsarbete varefter en nedgång planeras. Med en sådan utveckling bör det vara möjligt få till stånd en angelägen sänkning av den alltför höga ungdomsarbetslösheten.

Med utgångspunkt i hittills beslutade beredskapsarbeten och den av länsarbetsnämnden planerade fördelningen av ytterligare behövliga arbeten beräknar styrelsen att 500 milj. kr. nu behöver tillföras anslaget för beredskapsarbeten.

Till delprogrammet Detaljplaneringsbidrag har för budgetåret 1978/79 anvisats totalt 80 milj. kr. Anslaget har tagits i anspråk. För att uppehålla en tillfredsställande beredskap bedömer styrelsen att ytterligare insatser är erforderliga, framför allt projektering av vissa bostadshus. För närvarande finns hos styrelsen ineliggande ansökningar om projekteringsbidrag som avser statsbidrag om sammanlagt 20 milj. kr. Ett ytterligare tillskott av medel om 35 milj. kr. bedöms därför som erforderligt.

Föredraganden

Under loppet av år 1979 väntas efterfrågan på arbetskraft till industrin åter börja öka. Som AMS anför väntas efterfrågan dock bli av begränsad omfattning under första halvåret. Först under andra halvåret kan behovet av beredskapsarbeten väntas minska till en lägre nivå än under de föregående åren. Under innevarande vinter har det visat sig nödvändigt med kraftiga insatser för att möta den säsongmässiga arbetslösheten.

I årets budgetproposition framhöll jag att det behövs särskilt kraftfulla arbetsmarknadspolitiska insatser för att hjälpa de unga att klara övergången mellan skola och arbetsliv. Beredskapsarbetena har till allt större del haft en sådan inriktning. Av de 64 000 personer som i december 1978 sysselsattes i beredskapsarbeten var 44 000 ungdomar under 25 år. Ett år tidigare sysselsatte beredskapsarbetena 39 000 personer, varav 24 000 ungdomar. En stor del av ungdomarna återfinns i praktikarbeten. I december 1978 sysselsattes 21 000 ungdomar i primärkommunala, 11 000 i enskilda, 6 000 i statliga och 5 000 i landstingskommunala beredskapsarbeten.

Regeringen har funnit det nödvändigt att en ytterligare ökning av beredskapsarbetena för främst ungdom kan genomföras under vintern. Jag förutsätter att AMS nu väljer relativt kortvariga arbetsobjekt som snabbt kan avbrytas när efterfrågan på arbetskraft ökar efter vintersäsongen. Det är väsentligt att beredskapsarbeten ges en sådan inriktning att övergången till arbeten på den ordinarie arbetsmarknaden underlättas. Det ankommer på

arbetsmarknadsverket att också avdela tillräckliga resurser för att hjälpa dem som anvisas beredskapsarbeten att fortlöpande bevaka sina möjligheter att få stadigvarande arbete.

Medelsbehovet för detaljplaneringsbidrag har som AMS anför blivit större än vad som tidigare beräknades för innevarande budgetår. Jag vill erinra om att beredskapsarbetena under flera år har haft ovanligt stor omfattning samtidigt som ett stort antal offentliga byggen har tidigare lagts av sysselsättningspolitiska skäl. Under 1978 beslutade regeringen om tidigareläggning av offentliga byggnads- och anläggningsarbeten för ca 1,4 miljarder kr. för att skapa sysselsättning under innevarande vinter utöver vad som kan åstadkommas med beredskapsarbeten. Även bostadsbyggandet har börjat öka i omfattning. Dessa olika insatser på byggarbetsmarknaden har av regeringen bedömts motivera ett medelstillskott för detaljplaneringsbidrag med 15 milj. kr. under innevarande budgetår.

Regeringen har den 1 mars 1979 med stöd av sin finansfullmakt ställt sammanlagt 570 milj. kr. till AMS förfogande. Av beloppet avser 500 milj. kr. beredskapsarbeten och 15 milj. kr. detaljplaneringsbidrag. 55 milj. kr. av det av regeringen anvisade beloppet avser i prop. 1978/79:49 (NU 1978/79:17, rskr 1978/79:115) aviserade järnvägsarbeten på sträckorna Halmstad–Getinge och Munkedal–Lysekil, vilka skall motverka de negativa effekterna av produktionsminskningen vid AB Svenska Varv. Regeringen bör nu av riksdagen begära att anslaget tillförs de 570 milj. kr. som regeringen har tagit i anspråk med stöd av finansfullmakten.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sysselsättningskapande åtgärder* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 570 000 000 kr.

[4] **B 13. Särskilt sysselsättningsbidrag till Billerud-Uddeholms AB.** Genom riksdagens beslut i december 1977 (prop. 1977/78:25 bil. 11, AU 1977/78:18, rskr 1977/78:86) beviljades Uddeholms AB (UHB) ett lån på 600 milj. kr. med villkorlig återbetalningsskyldighet. Bakgrunden till beslutet var bolagets ogynnsamma utveckling under de närmast föregående åren. Den 1 augusti 1978 genomfördes en fusion mellan UHB och Billeruds AB. UHB överlät sina skogsindustri- och kemirörelser till Billeruds AB, som efter överlåtelsen har ändrat sitt namn till Billerud-Uddeholms AB (BUAB). Regeringen beslöt i december 1978 med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1978/79:25 bil. 11, AU 1978/79:16, rskr 1978/79:123) att till BUAB överföra 200 milj. kr. av det till UHB år 1977 beviljade lånet.

I samband med fusionen gjordes en plan för rationalisering och omstrukturering som innebar en personalminskning motsvarande 832 personer vid företagsenheterna i Hällefors, Kyrkebyn, Gruvön, Säffle, Skoghall och Uddeholm. Senare har BUAB anmält att personalminskningen måste gälla 1 289 personer om inte statligt stöd utgår.

De lokala arbetsmarknaderna i berörda orter har inte förbättrats sedan fusionen. I Värmlands län var i december 1978 ca 6 800 personer utan arbete anmälda till arbetsförmedlingen för omedelbar placering, medan antalet kvarvarande lediga platser uppgick till ca 800. Ca 3 400 medlemmar i arbetslöshetskassor var arbetslösa, varav 1 100 i industrikassor. I de orter i Värmland som närmast berörs av BUAB:s planerade avvecklingar var följande antal arbetssökande utan arbete i december 1978: i Karlstad 1 272, i Grums 173, i Säffle 521 och i Hagfors 508. För Hällefors kommun i Örebro län var antalet arbetslösa vid motsvarande tidpunkt 176 och för länet som helhet 3 600. Antalet lediga plater var där 0 resp. 928.

I Värmlands län väntas arbetslösheten inte minska i någon större omfattning under första halvåret 1979 trots en fortsatt konjunkturuppgång. Anledningen härtill torde vara det relativt låga kapacitetsutnyttjande som fortfarande kännetecknar delar av näringslivet. De sysselsättningsminskande åtgärder som kan komma att vidtas i vissa företag torde också medverka till en fortsatt svår situation på länets arbetsmarknad.

Inom pappers- och massaindustrin har den långsamma konjunktur- och prisuppgången inte inneburit något nyrekryteringsbehov i Värmlands län, eftersom företagen där har haft stor överskotts kapacitet. Sågverksindustrin besväras liksom tidigare av brist på råvaror. Några sågverk har bl. a. därför minskat sin produktionsvolym eller helt upphört med sin verksamhet under den senaste tiden. Utredningar pågår om ytterligare neddragningar inom sågverken. Den pågående utvecklingen mot en ökad vidarebearbetning av sågade trävaror kommer troligen inte att kunna hindra att en del små och medelstora sågverk måste läggas ner under det närmaste året. Denna utveckling kan komma att betyda stora sysselsättningsproblem för berörda lokala arbetsmarknader. Jag anser det därför angeläget att medel ställs till BUAB:s förfogande för att i möjligaste mån förlänga avvecklingsperioden för de berörda verksamheterna och därigenom underlätta lösningen av sysselsättningsfrågorna för personalen.

Förhandlingar enligt lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet fördes med de fackliga organisationerna inför fusionen. Från organisationernas sida var man villig att gå med på fusionen under förutsättning att den nödvändiga personalreduceringen skedde utan uppsägningar. För att klara detta förutsatte de fackliga företrädarna att statliga medel skulle beviljas. Det tillfälliga sysselsättningsbidraget till företag med dominerande ställning på orten (75 %-bidraget) kan inte utnyttjas i detta sammanhang. Efter förhandlingar mellan företrädare för arbetsmarknadsdepartementet och BUAB har därför utarbetats ett förslag till avtal mellan företaget och staten. Förslaget innebär att företaget skall få 40 milj. kr. i bidrag genom att förbinda sig att inte före den 1 januari 1980 varsla någon anställd om uppsägning på grund av arbetsbrist eller permittering vid någon av företagets svenska enheter.

Sysselsättningsbidraget föreslås utgå med 20 milj. kr. när beslut i an-

slagsfrågan föreligger och med 20 milj. kr. den 1 januari 1980. Dessa medel bör anvisas i form av ett särskilt reservationsanslag, Särskilt sysselsättningsbidrag till Billerud-Uddeholms AB.

Men hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Särskilt sysselsättningsbidrag till Billerud-Uddeholms AB* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 000 kr.

BOSTADSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROFOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Friggebo

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser bostadsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TRETTONDE HUVUDTITELN

B. Bostadsbyggande m. m.

[1] **B 7. Bidrag till förbättring av boendemiljön.** Bidrag till förbättring av boendemiljön kan utgå för olika åtgärder i första hand i flerbostadshusområden. Husen skall ha färdigställts före år 1975 och prioritet ges åt områden med uthyrningssvårigheter. Bidrag utgår med högst 50% av den godkända kostnaden, dock högst 1 000 kr. per lägenhet. Om synnerliga skäl föreligger får bidrag utgå med högst 75%, dock högst 3 000 kr. per lägenhet. Bostadslån kan utgå till den del av bidragsgrundande kostnader som inte täcks av bidraget.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisats ett reservationsanslag av 35 milj. kr. Bostadsstyrelsen har i framställning den 1 februari 1979 hemställt att till anslaget för budgetåret 1978/79 anvisas ett tilläggsanslag av 21 milj. kr.

Styrelsen anför att det under andra halvåret 1978 kom in 218 ansökningar avseende 55 400 lägenheter och 62 milj. kr. Under hela budgetåret 1977/78 kom 296 ansökningar in avseende 68 200 lägenheter och 51 milj. kr. Andelen områden med uthyrningsproblem har ökat från 7% under budgetåret 1977/78 till 12% under andra halvåret 1978 och andelen berörda lägenheter i sådana områden från 24% till 42%. Av det totalt sökta bidragsbeloppet på 62 milj. kr. avser 41 milj. kr. områden med uthyrningsproblem. Sökt belopp per lägenhet i sådana områden har ökat från 510 kr. till 1 820 kr.

Under andra halvåret 1978 har bidrag beviljats med tillsammans 56 milj. kr. Av detta belopp avser 48 milj. kr. områden med synnerliga skäl för förhöjt bidrag eller områden med outhyrda lägenheter. För beslut om bidrag

återstod vid årsskiftet 1978–1979 4,5 milj. kr. Balansen av icke avgjorda ansökningar uppgick då till 125 avseende sammanlagt 31 milj. kr. i bidrag. I 19 ansökningar avseende 19 milj. kr. har anförts synnerliga skäl för förhöjt bidrag. I ytterligare 3 ansökningar avseende 1 milj. kr. åberopas outhyrda lägenheter. Härtill kommer 30 ansökningar omfattande 5,5 milj. kr. i bidrag där avsevärda satsningar planeras i modern flerbostadshusbebyggelse eller för gårdssammanslagningar i innerstad. Återstående 73 ansökningar, omfattande 5,5 milj. kr. i bidrag, avser enstaka eller begränsade insatser och prioriteras lägre av bostadsstyrelsen.

Föredraganden

Under andra halvåret 1978 har antalet ansökningar om bidrag till förbättring av boendemiljön och sökt belopp per lägenhet ökat kraftigt. Det har också skett en förskjutning mot områden med uthyrningsproblem, vilket är glädjande. Denna utveckling torde vara en följd av riksdagens beslut (prop. 1977/78: 100 bil. 16, CU 1977/78: 27, rskr 1977/78: 264) att medge bidrag med högre belopp än i normalfallet i ärenden där det finns synnerliga skäl. De gynnsammare reglerna trädde i kraft den 1 juli 1978. Ökningens omfattning har medfört att anslaget, som också är en beslutsram, inte räcker till för en positiv behandling av sådana projekt och områden med uthyrningsproblem som enligt riksdagens beslut (prop. 1974: 150, CU 1974: 36, rskr 1974: 372) skall prioriteras. Enligt min mening är det angeläget att dessa projekt kan genomföras utan tidsutdräkt. Av bostadsstyrelsens framställning framgår att antalet ansökningar kan väntas minska under våren 1979. Av inneliggande ansökningar om sammanlagt 31 milj. kr. i bidrag gäller 20 milj. kr. klart prioriterade projekt. Av anslaget återstod 4,5 milj. kr. vid årsskiftet varför ytterligare anslag på 15,5 milj. kr. erfordras för att inneliggande ansökningar som avser särskilt angelägna projekt skall kunna erhålla beslut om bidrag under våren 1979. Jag förordar därför ett tilläggsanslag av 15,5 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till förbättring av boendemiljön* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 15 500 000 kr.

Bilaga 11

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1979-03-15**Föredragande:** statsrådet Tham**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser industridepartementets verksamhetsområde****DRIFTBUDGETEN****FJORTONDE HUVUDTITELN****A. Industridepartementet m. m.**

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisats reservationsanslag av 45,4 milj. kr., varav 14,4 milj. kr. på tilläggsbudget I (prop. 1978/79: 25 s. 99, NU 1978/79:16, rskr 1978/79:122) och 20 milj. kr. på tilläggsbudget II (prop. 1978/79:101 s. 43, NU 1978/79: 21, rskr 1978/79:167). Reservationen vid budgetårets början var 7,4 milj. kr. Utgifterna till utgången av februari 1979 har uppgått till närmare 33,4 milj. kr.

I prop. 1978/79: 25 (s. 100) beräknades kostnaderna för energisparkommittén (I 1974: 05) innevarande budgetår till 10,5 milj. kr. mot bakgrund av att kommitténs verksamhet senare skulle behandlas i samband med de mera övergripande energipolitiska ställningstagandena. I propositionen om riktlinjer för energipolitiken (prop. 1978/79: 115 bil. I avsnitt 6.3.3) har jag beräknat medelsbehovet för kommittén till 13 285 000 kr. under budgetåret 1978/79. Det överskjutande beloppet, 2 785 000 kr., bör nu tillföras anslaget.

Regeringen har den 1 mars 1979 uppdragit åt energisparkommittén att genomföra en särskild informationskampanj som skall syfta till att stimulera energianvändarna till att vidta extra energihushållningsåtgärder. Kampanjen inleds omgående och avslutas senast den 1 juli 1979. Kostnaderna för kampanjen skall betalas från detta anslag. Jag beräknar det tillkommande behovet av medel för denna kampanj till 2,5 milj. kr. Den angivna tidplanen för kampanjen innebär att utgifter uppkommer redan innan riksdagens beslut i medelsfrågan föreligger. Dessa utgifter bör få bestridas från tillgängliga medel under anslaget.

Under den senaste tiden har ett betydande antal utredningar tillkallats för uppgifter inom industridepartementets verksamhetsområde. Bland dessa kan nämnas en särskild utredare för kärnkraftens radioaktiva avfall - organisations- och finansieringsfrågor, delegationen för civilt utnyttjande av flygindustrins resurser, kommissionen för mindre och medelstora varv, delegationen för solvärme och bränslen som kan ersätta olja, utredningen för planering av alternativ produktion och sysselsättning inom vissa delar av försvarsmaterielindustrin och kommittén för översyn av lagstiftningen på atomenergiområdet. Flertalet av dessa utredningar skall redovisa förslag inom sådan tid att betydande utredningskostnader kan beräknas uppkomma redan under innevarande budgetår. Vidare har chefen för industridepartementet i propositionen om riktlinjer för industripolitiken m. m. (prop. 1978/79: 123 bil. 1) och jag i propositionen om riktlinjer för energipolitiken redovisat vår avsikt att inom kort inhämta regeringens bemyndigande att tillkalla ytterligare utredningar, som kan beräknas medföra ytterligare kostnader under anslaget detta budgetår. Mot denna bakgrund har jag bedömt att tillgängliga medel under anslaget inte kommer att räcka för de anspråk som det nu angivna utredningsarbetet ställer. Jag beräknar det ytterligare behovet av medel till 2 milj. kr.

Med hänvisning till det anförda bör alltså anslaget tillföras ytterligare (2 785 000 + 2 500 000 + 2 000 000 =) 7 285 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 7 285 000 kr.

B. Industri m. m.

[2] **Ökad garantifond för Skeppsfartens sekundärlånekassa.** Svenska skeppshypotekskassan bildades år 1929 och omorganiserades år 1965, samtidigt som Skeppsfartens sekundärlånekassa inrättades (prop. 1965: 99, BaU 1965: 38, rskr 1965: 289). Kassornas verksamhet regleras i lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa (ändrad senast 1978:113) och reglemente (1965:593) för kassorna (ändrat senast 1975:17). Kassorna har till uppgift att lämna lån, huvudsakligen av långfristig karaktär, till svenska rederiföretag eller ikläda sig garanti för sådana lån. Lånen lämnas på bestämd tid som inte får överstiga, för skeppshypotekskassan 15 år och för sekundärlånekassan 10 år. Överstiger lånetiden ett år, skall kassan i regel utlämna lånet att återbetalas genom avbetalningar enligt fastställd plan. För lånen skall ställas betryggande säkerhet i form av inteckning i svenskt fartyg eller borgen av staten eller bank. Inteckning skall i fråga om lån från skeppshypotekskassan ligga inom 50% och i fråga om lån från sekundärlånekassan inom 70% av det värde till vilket styrelsen uppskattar fartyget.

För kassornas förbindelser har låntagarna ett visst kollektivt ansvar. Som särskild säkerhet har bildats garantifonder genom att staten har ställt till förfogande garantiförbindelser som har utfärdats av fullmäktige i riksgäldskontoret. Sådana garantiförbindelser har utfärdats på 100 milj. kr. för Skeppshypotekskassan och på 52 milj. kr. för Sekundärlånekassan. Bestämmelse om garantifond återfinns i 6 § lagen om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa (6 § ändrad senast 1978:113).

För sin verksamhet anskaffar kassorna medel genom upplåning på kapitalmarknaden, huvudsakligen mot utgivande av obligationer. Det sammanlagda beloppet av låneskuld och garantiförpliktelser får för Skeppshypotekskassan uppgå till högst tio gånger och för Sekundärlånekassan till högst sex gånger beloppet av resp. kassas garantifond och reservfond.

Vissa frågor rörande kassornas långivning har behandlats i prop. 1978/79:116 om vissa sjöfartspolitiska frågor m. m.

Skeppsfartens sekundärlånekassa har i skrivelser den 11 oktober 1977 och den 7 december 1978 anhållit att garantifonden ökas med 25 milj. kr. Ökningen behövs för att möjliggöra ökad utlåning. Kassan anför att upplåningsrätten till halvårsskiftet 1979 inte räcker för de lån som kassan avser att placera under perioden. Kassans upplåningsrätt uppgår f. n. till 347 milj. kr.

Jag finner det angeläget att kassan även i fortsättningen kan tillgodose de svenska rederiernas behov av lån för den nyanskaffning av fartyg som sker. För att klara det nu föreliggande behovet bör en ökning med 15 milj. kr. av sekundärlånekassans garantifond vara tillfyllest. Då uppnås också en god balans i kreditkapaciteten mellan de båda kassorna. Jag förordar därför att denna garantifond ökas med 15 milj. kr.

Ett genomförande av vad jag nu har förordat förutsätter ändring i 6 § lagen om Svenska hypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa. Inom industridepartementet har därför upprättats förslag till ändring av denna lag. Förslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 11.1*.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. antaga förslaget till lag om ändring i lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa,
2. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att utfärda ytterligare garantiförbindelser på 15 000 000 kr. att ingå i Skeppsfartens sekundärlånekassas garantifond.

[3] Ändrade riktlinjer för statliga lånegarantier till specialstålindustrin m. m. För att underlätta strukturuomvandlingen inom specialstålindustrin och stålgiuteriindustrin beslutade riksdagen hösten 1977 om vissa tidsbe-

gränsade åtgärder (prop. 1977/78: 47, NU 1977/78: 30, rskr 1977/78: 84). Sålunda utgår under åren 1978 och 1979 statligt stöd – lån och lånegarantier – enligt av riksdagen godkända riktlinjer till företag som utövar eller ämnar utöva industriell verksamhet i de nämnda branscherna. Frågor om sådana lån och lånegarantier prövas av delegationen för strukturfrågor inom vissa branscher (strukturdelegationen). Lånemedlen – investeringslån, likviditetlån och marknadsföringslån – uppgår till 700 milj. kr. medan ramen för lånegarantierna är satt till högst 600 milj. kr. Lånegarantier kan beviljas för lån i affärsbanker, sparbanker, kreditaktiebolag eller annan kreditinrättning som regeringen godkänner. Närmare bestämmelser om stödet finns i förordningen (1977: 1123) om statligt stöd till strukturåtgärder inom specialstålindustrin m. m.

Riksdagsbeslutet innebär bl. a. att lånegaranti får beviljas endast för lån med villkor som motsvarar statliga lokaliseringsslån till industrin. Detta betyder att ränta f. n. utgår efter en räntesats som med högst 2,75 % överstiger det av riksbanken fastställda vid varje tidpunkt gällande diskontot. Härutöver tas en administrations- och förlusttäckningsavgift ut som f. n. uppgår till 1 % på utestående belopp. Avgiften tillfaller staten. Diskontot är f. n. 6,5 % varför den ränta som tillfaller långivande bank, kreditaktiebolag eller annan kreditinrättning som regeringen godkänner f. n. räknas efter 9,25 %.

Strukturdelegationen har i skrivelse den 28 februari 1979 anfört bl. a. följande. Vid normal finansiering svarar bankerna för krediter under själva investeringskedet medan stora delar av de långfristiga krediterna därefter lyfts av till kapitalmarknaden, bl. a. försäkringsbolag och stiftelser. Sådana avlyft medges inte enligt nyssnämnda förordning (1977: 1123). Med hänsyn till de stora lånebelopp det här är fråga om – en lånegarantiram av 600 milj. kr. under åren 1978 och 1979 – anses det angeläget att avlyft kan arrangeras även för de aktuella lånen till specialstålindustrin. En förutsättning för sådana avlyft är vidare att räntevillkoren för lån bringas i överensstämmelse med de räntevillkor avlyftsinstitutet tillämpar. Bl. a. tillämpas som regel fast ränta.

Delegationen föreslår därför att reglerna för lånegarantier ändras i vissa avseenden. Sålunda föreslås delegationen få möjlighet att i särskilda fall medge att lån, för vilka garanti har beviljats, övertas av annan långivare än som avses i riksdagens beslut. Det bör vidare inte vara uteslutet för delegationen att i dylika fall medge att lånet får löpa med fast, till det rådande ränteläget anpassad ränta.

Jag finner det angeläget att de statliga lånegarantierna till specialstålindustrin och stålgljuteriindustrin kan utnyttjas i avsedd omfattning så att den strukturella omvandlingen underlättas i enlighet med statsmakternas intentioner. Jag förordar därför att riktlinjerna för garantigivningen ändras i enlighet med nyssnämnda förslag.

Under aberopande av vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslar riksdagen

att godkänna att riktlinjerna för statliga lanegarantier till specialstat-
industrin m. m. ändras i enlighet med vad jag har förordat.

G. Statsägda företag

[4] **G 11. Medelstillskott för AB Eiser.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1978/79.

I skrivelse den 20 december 1978 har riksdagen till regeringen anmält sina beslut med anledning av bl. a. prop. 1978/79: 43 om medelsanvisning m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 inom industridepartementets verksamhetsområde. Riksdagen har därvid bl. a. som sin mening gett regeringen till känna vad näringsutskottet i sitt betänkande 1978/79: 16 har anfört beträffande riktlinjer för den statliga teko-koncernens verksamhet i Norrland. Enligt riksdagen borde regeringen vidta åtgärder så att driften vid fabrikerna i Skellefteå, Lycksele och Kramfors som tillhör den statliga textil- och konfektionsindustrikoncernen AB Eiser, dotterbolag till Statsföretag AB, kan fortsätta till dess att en samlad plan för tekoindustrin har lagts fram och behandlats av statsmakterna, vilket beräknas ske under våren 1979. Regeringen borde därför, på samma sätt som skett vad gäller Eisers enheter i Norsjö och Sollefteå, uppdra åt Statsföretag att lämna offert rörande kostnaderna för att under viss tid upprätthålla driften vid den statliga teko-koncernens anläggningar i Skellefteå, Lycksele och Kramfors (prop. 1978/79: 43 bil. I, NU 1978/79: 16 s. 11, rskr 1978/79: 122).

Mot denna bakgrund beslutade regeringen den 21 december 1978 att uppdra åt Statsföretag att till regeringen lämna kostnadsförslag för följande åtgärder:

- upprätthållande av driften vid Eiser-koncernens enheter i Skellefteå, Lycksele och Kramfors, dels första halvåret 1979 och dels för hela året 1979,
- en sökprocess under år 1979 efter produkter som hittills inte har tillverkats vid enheterna i Skellefteå, Lycksele och Kramfors och som har möjlighet att bli lönsamma. I offertförfrågan påpekades att produkterna kan härröra även från andra branscher än textil- och konfektionsindustrierna,
- utveckling av nya produkter. I offertförfrågan angavs att för beräkning av kostnader för verksamhet som rör produktutveckling samråd bör ske med direktör Gunnar Lund, at vilken chefen för industridepartementet den 29 november 1978 har uppdragit att utvärdera de nya produkter som de anställda vid enheterna i Lycksele och Skellefteå har utvecklat.

I skrivelse den 2 februari 1979 till regeringen har Statsföretag lämnat den begärda offerten. Kostnaderna för offerten är beräknade med utgångs-

punkt i att sysselsättningsnivån i Skellefteå, Lycksele och Kramfors skall vara i stort sett oförändrad under den tid som offerten omfattar och utgå från antalet anställda sista kvartalet 1978. Storleken på det statliga bidrag som krävs för att uppnå detta mål har räknats fram genom att totalkostnaderna för drift vid de tre fabrikerierna har minskats med de beräknade försäljningsintäkterna för tillverkade produkter.

Statsföretag framhåller att den planerade tillverkningen vid fabrikerierna på dessa tre orter utgörs av plagg som skall konkurrera med importen. Försäljningspriserna är därför beräknade efter de priser som erläggs vid import av liknande plagg. Av denna anledning väntas de tillverkade plaggen inte i någon nämnvärd grad störa övrig försäljning av liknande plagg tillverkade i Sverige.

Vid Skellefteå-enheten avser koncernen att tillverka termobyxor, täckjackor, overaller och jeans. Driftunderskottet för att under första halvåret resp. hela året 1979 upprätthålla driften på nuvarande sysselsättningsnivå, 211 anställda, har av Eiser beräknats till 7,4 resp. 13,4 milj. kr.

Driftunderskottet för att under första halvåret resp. hela året 1979 sysselsätta 91 personer i Lycksele med att tillverka jeans har av Eiser beräknats till 3,1 resp. 5,7 milj. kr.

I Kramfors har koncernen för avsikt att tillverka herrbenkläder. Driftunderskottet för att under första halvåret resp. hela året 1979 sysselsätta 29 personer har av Eiser beräknats till 1,9 resp. 3,4 milj. kr. Det högre driftunderskottet i Kramfors per anställd förklaras främst av att tillverkningen där innehåller relativt mer av inhemsk förädling. Vidare har Kramfors som är den minsta enheten relativt höga fasta kostnader per tillverkad enhet. I sin skrivelse framhåller Statsföretag att verksamheten i Lycksele och Skellefteå skall sammanföras till ett särskilt dotterbolag till Eiser.

För egen del vill jag erinra om att de beräkningar av driftunderskotten som Eiser har gjort är osäkra med hänsyn till att det är svårt att bedöma hur stora försäljningsintäkterna blir. De belopp som har angivits får betraktas som högsta tänkbara. Om driftresultatet blir bättre än vad som har beräknats av Eiser skall överskottet betalas in till statsverket. Enligt min mening erbjuder offerten en godtagbar möjlighet att ge rådrum för att söka åstadkomma varaktig sysselsättning för de berörda i en verksamhet som kan drivas lönsamt. Rådrum härför bör ges under hela året 1979. Statsföretags offert om upprätthållande av driften under denna tid bör därför antas. Detta förutsätter att Statsföretag erhåller statligt bidrag motsvarande driftförlusten på resp. ort under år 1979.

Jag förordar i enlighet härmed att statligt bidrag lämnas till Statsföretag under år 1979 med sammanlagt högst 22,5 milj. kr.

Om Statsföretag under år 1979 lyckas förlägga annan verksamhet till Skellefteå, Lycksele eller Kramfors, har företaget begärt att få utnyttja viss del av de medel som kan komma att ställas till förfogande för att starta sådan ny verksamhet. Statsföretag har föreslagit att företaget för varje an-

ställd som övergår från konfektionsenheterna i Skellefteå, Lycksele och Kramfors till ny verksamhet skall få överföra den del av det föreslagna beloppet som belöper på den anställda för den resterande delen av den tid kostnadsförslaget gäller.

Enligt min mening innebär Statsföretags förslag en ändamålsenlig användning av medlen. De bör därför få användas på angivet sätt.

Kostnaderna för att under år 1979 söka efter produkter som hittills inte har tillverkats vid enheterna i Skellefteå, Lycksele och Kramfors har Statsföretag beräknat till 1 milj. kr. Jag finner denna kostnad skälig och beräknar alltså 1 milj. kr. för ändamålet.

För att utvärdera och utveckla de förslag till nya produkter som har tagits fram av de anställda i Lycksele och Skellefteå har Statsföretag begärt 1 milj. kr. I det här sammanhanget vill jag erinra om att chefen för industridepartementet den 29 november 1978 gav direktör Gunnar Lund i uppdrag att undersöka om de förslag till nya produkter som har kommit fram vid enheterna i Lycksele och Skellefteå kan förverkligas. Jag finner det angeläget att en utvärdering av de framtagna produktidéerna görs av Eiser i nära samarbete med de anställda och direktör Gunnar Lund. Jag beräknar 1 milj. kr. för detta ändamål.

Sammanlagt bör alltså som Medelstillskott för AB Eiser anvisas (22,5+1,0+1,0 =) 24,5 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Medelstillskott för AB Eiser* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 24 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

E. Förenade fabriksverken

[5] **Vissa bolagsbildningar m. m. vid förenade fabriksverken.** Förenade fabriksverken (FFV) är ett affärsdrivande verk, som inrättades under namnet försvarets fabriksverk genom beslut av 1943 års riksdag (prop. 1943:180, SäU 1943:2, rskr 1943:319). Inom verket sammanfördes vissa till försvarsväsendet hörande fabriker och industriella anläggningar m. m.

1972 års FFV-utredning som i juni 1974 avlämnade sitt betänkande (SOU 1974:38) FFV – Förenade fabriksverken har utförligt behandlat frågan om lämplig företagsform för FFV. Betydelsen av konkurrenslikställigheten har enligt utredningen kommit att framhållas allt mer under senare år. Utredningen framhöll att verksamheten inom FFV borde bedrivas på samma villkor som gäller för konkurrerande företag. Utredningen ansåg

att inga sådana förhållanden som monopolställning, särskilda försvarspolitiska, sysselsättningspolitiska och liknande krav, eller specifika myndighetsfunktioner kunde anföras för att bibehålla affärsverksformen. Mot denna bakgrund föreslog utredningen att FFV skulle ombildas till aktiebolag. Häremot reserverade sig representanterna i utredningen för Statsanställdas Förbund (SF) och Försvarets Civila Tjänstemannaförbund (FCTF). Huvudskälet till organisationernas inställning var att de ansåg att en övergång till aktiebolagsform skulle medföra sämre villkor för de anställda än om FFV blev kvar som affärsverk.

Föredragande statsrådet framhöll i prop. 1975/76:122 att han delade uppfattningen att verksamheten utifrån företagsekonomiska bedömningar med fördel skulle kunna bedrivas i aktiebolagsform. Med hänsyn till att flertalet anställda motsatte sig ombildningen av FFV till bolag förordade han att affärsverksformen skulle behållas ytterligare en tid och ansåg att frågan om företagsformen borde prövas på nytt efter ca tre år.

Riksdagen beslöt våren 1976 (prop. 1975/76:122, NU 1975/76:62, rskr 1975/76:420) om ny organisation och ändrad verksamhetsinriktning för FFV i enlighet med förslagen i propositionen.

FFV är f. n. organiserat i fyra sektorer, nämligen Försvarsmateriel, Underhåll, Industriprodukter och Allmateriel (överskottsförsäljning). Dessutom finns koncernledning, sex koncernstabber och vissa serviceenheter, vilka sysselsätter 200 personer i Eskilstuna.

FFV förvaltar statens aktier och andra ägarandelar i Industri AB Gelfa, AB Avimat, FFV Sport AB, Telub AB, Innovations AB Projektion KB, Innovations AB Projection, KB United Stirling (Sweden) AB & Co, United Stirling (Sweden) AB och Stirling Power Systems Corp.

Förenade fabriksverken

FFV har i skrivelser den 2 oktober 1978 och den 9 februari 1979 hemställt om förändringar i nuvarande företagsform m. m. och anför i huvudsak följande.

Efter överläggningar med representanter för berörda personalorganisationer och efter beslut i FFV:s styrelse tillsattes år 1977 en arbetsgrupp med uppgift att undersöka vilka ändringar i FFV:s företagsform och befogenheter som borde genomföras för att på bästa möjliga sätt säkerställa FFV:s framtid med avseende på lönsamhet, trygghet för de anställda m. m.

Arbetsgruppen har avslutat sitt arbete och föreslagit att nuvarande sektorer Industriprodukter och Allmateriel ombildas till aktiebolag samt att sektorerna Försvarsmateriel och Underhåll kvarstår inom affärsverket men med vissa ändrade befogenheter i ekonomiskt avseende. Företrädarna för SF och FCTF delar dock inte majoritetens uppfattning i vad den innebär att Allmateriel skall ombildas till aktiebolag. FFV hemställer att arbetsgruppens förslag genomförs. Vidare hemställer FFV att ett särskilt förvaltningsbolag bildas med uppgift att förvalta statens aktier i bolag i vilka FFV f. n. förvaltar samtliga aktier.

Ombildning av sektor Industriprodukter till aktiebolag

FFV anför beträffande ombildning av sektorn Industriprodukter till aktiebolag bl. a. följande.

För att långsiktigt trygga sysselsättningen vid de tillverkande enheterna har FFV sedan länge sökt etablera nya produkter med liknande krav på utvecklings- och tillverkningsresurser samt kvalitetsnivå som gäller för försvarsmateriel. FFV liksom andra försvarsmaterielproducerande företag har mött avsevärda svårigheter att bygga upp en mer omfattande civil verksamhet inom en organisation som domineras av försvarsmateriel. FFV framhåller också svårigheten att uppnå tillräcklig konkurrenskraft och flexibilitet för civila marknader inom de särskilda ramar som gäller för affärsverk.

I den organisation som infördes för FFV vid ingången av budgetåret 1976/77 samlades olika civilt inriktade projekt inom den nybildade sektor Industriprodukter. Huvudprojektet inom denna är att utveckla en mindre stirlingmotor. Härutöver omfattar sektorn produktenheterna Transmission och Mätmetodik samt förberedande utveckling av andra projekt. Sektorn sysselsätter 110 personer i Eskilstuna och Linköping.

Sektor Industriprodukter har som mål att bygga upp en lönsam och konkurrenskraftig verksamhet med inriktning på mindre stirlingmotorer och andra verkstadsprodukter för civil användning. Den planerade snabba expansionen inom det civila produktområdet medför ett betydande kapitalbehov för produktutveckling, marknadsföring och produktionsuppbyggnad.

Inom sektor Försvarsmateriel är den framtida beläggningsutvecklingen oviss. Försvarets materielverks anskaffningsplaner innebär bl. a. att sysselsättningen vid Gevärsfaktoriet i Eskilstuna, Torpedverkstaden i Motala och Zakrisdalsverken i Karlstad kommer att bli otillräcklig redan under innevarande år. Exportbeställningar av försvarsmateriel beräknas inte kunna kompensera detta bortfall.

Det dominerande projektet för sektor Industriprodukter gäller utveckling av en mindre stirlingmotor. Denna kan utnyttjas som energikälla för ett flertal olika ändamål. Var och en av dessa användningar kommer att ställa krav på samarbete med företag, som behärskar teknik och marknad för den aktuella tillämpningen. Liknande behov av samgående med andra företag kan finnas för sektorns övriga projekt. Detta krav på flexibelt samarbete med andra företag kan lättare tillgodoses inom ramen för ett aktiebolag än inom ett affärsverk. Även kapitalanskaffning och personalrekrytering skulle underlättas vid en övergång till bolagsform. Svårigheterna att inom affärsverket FFV tillgodose det ökade kapitalbehovet inom sektor Industriprodukter liksom att i övrigt driva verksamheten på ett ekonomiskt godtagbart sätt framstår som allvarliga hinder för en önskvärd utveckling.

FFV:s stirlingprojekt är den första kommersiella tillämpningen av det

grundläggande utvecklingsarbete som utförs vid KB United Stirling (Sweden) AB & Co i Malmö. Den näraliggande introduktionen av FFV:s projekt har blivit möjlig genom att utnyttja en relativt enkel motor i tillämpningar, som dels ställer särskilda krav på exempelvis låg ljudnivå och rena avgaser, dels erbjuder möjlighet att utnyttja motorns värmeöverskott. I sin första tillämpning utnyttjas FFV:s stirlingmotor som energikälla i ett totalenergisystem för s. k. Motor Homes i Förenta staterna. Motor Homes är stora husvagnar eller bussar inredda för fritidsändamål. De presentationer som gjorts av systemet har mötts av ett mycket starkt intresse.

FFV:s stirlingprojekt befinner sig f. n. i ett skede där förserieproduktion snart skall påbörjas. Förutom tillämpningsprov pågår produktionsteknisk utveckling och förberedelser för serieproduktion. Resurserna kommer under de närmaste åren att koncentreras på energisystemet för Motor Homes. Vissa ytterligare tillämpningar bearbetas dock redan. Detta gäller bl. a. system för militärt bruk, där utprovning f. n. pågår. Den svenska utvecklingen av stirlingmotorer är kanske landets främsta aktuella exempel på ett högteknologiskt projekt med stora utvecklingsmöjligheter. En fortsatt kraftfull satsning på stirlingmotorutveckling öppnar en mångfald nya affärsmöjligheter för svensk industri. Detta gäller inte endast tillverkning av stirlingmotorer, utan uppkommer också via de många tillämpningssystem som stirlingtekniken aktualiserar, t. ex. genom att utnyttja nya bränslen eller genom att bilda kärnan i totalenergisystem.

FFV föreslår att det f. n. vilande bolaget FFV Sport AB ändrar namn till FFV Industriprodukter AB och övertar den rörelse som bedrivs inom sektor Industriprodukter från den 1 juli 1979. Bolaget avses i första hand svara för utveckling och montering av generatoraggregat samt marknadsföring. Så gott som all produktion av detaljer avses levereras från underleverantörer, däribland FFV:s sektor Försvarsmateriel, främst fabrikerna i Eskilstuna och Motala. Vid en årlig produktion av 10 000 motorer vilken beräknas bli verksamhetsåret 1982/83 beräknas sysselsättningseffekten inom sektor Försvarsmateriel uppgå till ca 200 personer. Eftersom vissa komponenter köps från övrig svensk industri kommer projektet att kunna bidra till sysselsättningen hos ett antal underleverantörer. När serieleveranserna påbörjas avses den verksamhet med bl. a. utvecklingsarbete som f. n. bedrivs i Linköping i anslutning till FFV:s underhållsverkstad bli flyttad till Motala.

Ombildning av sektor Allmateriel till aktiebolag

FFV anför beträffande ombildning av sektor Allmateriel till aktiebolag bl. a. följande.

Sektorns verksamhet består framför allt i att sälja övertalig och kasserad materiel åt statliga myndigheter och privata företag samt att sälja nytillverkade produkter från de s. k. samhällsverkstäderna (skyddade verkstäder, kriminalvårdens verkstäder m. fl.) t. ex. inom fritidssektorn och för materi-

alhantering. Om särskilda skäl föreligger säljer sektorn produkter även åt andra leverantörer för att därigenom uppnå önskvärd sortimentsbredd. Sektorn har försäljningsställen i Solna, Arboga, Sundsvall, Luleå, Göteborg och Löddeköpinge. Sektorn sysselsätter 165 personer och omsatte verksamhetsåret 1977/78 93 milj. kr.

I fråga om lönsamheten är målsättningen att uppnå ett resultat som skall medge önskvärd konsolidering och erforderlig expansion av verksamheten. För att underlätta finansieringen säljs företrädesvis övertalig materiel på kommissionsbasis. Ett ändrat produktsortiment i framtiden beräknas ställa ökat krav på kapital.

Sektorn tillämpar en fast prispolitik med marknadsanpassade priser och bearbetar främst den svenska marknaden.

FFV har tidigare pekat på de fördelar som skulle vinnas om sektor Allmateriel ombildades till aktiebolag. Fördelarna är följande:

- snabbare beslutsprocess,
- vidgade möjligheter att stimulera personalen till personliga insatser genom olika typer av stimulansersättning,
- möjligheter att på lika villkor med andra företag ordna sin kapitalförsörjning,
- bättre möjligheter till flexibla samarbetsformer med kunder och leverantörer och till en utvidgning av leverantörskretsen.

FFV anser att dessa motiv gör sig i vissa avseenden mer gällande nu än tidigare. FFV pekar härvid särskilt på Allmateriels ökande försäljning av volymvärdetunga varor på amorteringsbasis samt avbetalningsförsäljning av bilar. Denna verksamhet kommer att kräva en kapitalförsörjning som inte kan tillgodoses annat än genom upplåning på kreditmarknaden eller genom belåning i finansieringsinstitut (factoring). Nuvarande företagsform försvårar finansieringen av denna försäljningsverksamhet.

Bildande och finansiering av ett förvaltningsbolag

I fråga om bildande av ett förvaltningsbolag anför FFV bl. a. följande.

En av fördelarna med aktiebolagsformen är att ett aktiebolag kan utnyttja för affärsverksamhet normala finansieringsmöjligheter. Ett aktiebolag kan också utnyttja lokaliseringsslån och lokaliseringsbidrag samt andra stödformer. Samarbetet mellan FFV och de bolag i vilka verket förvaltar statens aktier hämmas emellertid av att det föreligger formella hinder för normala finansiella och resultatmässiga transaktioner mellan FFV och bolagen. Ett förvaltningsbolag skulle enligt FFV:s uppfattning avsevärt förbättra de finansiella och administrativa förutsättningarna i synnerhet för verksamheten i de aktiebolag som FFV äger ett dominerande inflytande i, men även för FFV-koncernen i allmänhet.

För det affärsmässiga handlingsutrymmet inom en koncern har ett av aktiebolagslagen och skattelagstiftningen accepterat koncernförhållande stor betydelse.

Ökade möjligheter till bl. a. resultatutjämning och finansiering av verksamheter under utveckling kan sålunda vinnas genom att etablera ett koncernförhållande mellan FFV:s olika bolag. Ett sådant koncernförhållande uppkommer om ett förvaltningsbolag bildas. Detta medför även betydande administrativa fördelar, t. ex. samordning av närbesläktad verksamhet samt gemensamt utnyttjande av vissa specialistfunktioner och andra resurser.

FFV är för sin finansiering hänvisat bl. a. till en rörlig kredit i riksgälds-kontoret. Enligt FFV:s bedömning måste nuvarande finansieringsmöjlighet kompletteras för att möta de framtida medelsbehoven. FFV finner det därför angeläget att förbättra bolagens möjligheter att finansiera en expansion genom extern upplåning.

FFV äger f. n. inte rätt att låna till eller från eller ge tillskott till de bolag i vilka FFV förvaltar statens aktier. En effektiv drift kan därför nödvändiggöra samarbete inom FFV-koncernen när det gäller försäljning av tillgångar och övertagande av fordringar. Även i dessa hänseenden skulle atskilligt stå att vinna med ett koncernförhållande.

FFV hemställer sålunda att ett förvaltningsbolag bildas med uppgift att förvalta bolagets innehav av aktier och lämna en med denna verksamhet sammanhängande administrativ och finansiell service till sina dotterbolag samt att bedriva annan därmed förenlig rörelse.

Förvaltningsbolaget kommer att i sin verksamhet ha behov av att kunna ta emot och lämna koncernbidrag. Förvaltningsbolaget behöver, eftersom det inte är rörelsedrivande, särskilt tillstånd enligt kommunalskattelagen för att mottaga och lämna koncernbidrag. Det förutsätts att förvaltningsbolaget skall kunna erhålla ägartillskott från FFV samt att FFV får rätt att teckna borgen för lån till förvaltningsbolaget.

Det formella bildandet av förvaltningsbolaget bör ske den 1 juli 1979 genom att detta övertar samtliga aktier i de bolag där FFV förvaltar statens aktier till de värden med vilka aktierna ingår i FFV:s statskapital.

FFV anser att förvaltningsbolaget bör få ett eget kapital motsvarande värdet av de tillförda aktierna och anläggningstillgångarna, varav 25 milj. kr. såsom nominellt aktiekapital och återstoden som reservfond.

Enligt FFV bör bolaget AB Avimat, som f. n. är vilande, efter regeringens medgivande få förvärva de fastigheter, som vid övergångstillfället ingår i fabriksverkens fond och redovisas vid sektorn Allmateriel. FFV anser vidare att AB Avimat och FFV Sport AB bör få förvärva erforderliga maskiner och annan utrustning som finns redovisade i fonden.

Som likvid för de aktier och andra tillgångar FFV överlämnar till förvaltningsbolaget erhåller FFV samtliga aktier i detta.

För den fortsatta ombildningen av FFV:s sektorer Industriprodukter resp. Allmateriel till aktiebolag och för att täcka behovet av viss likviditetsreserv erfordras ett kapitaltillskott av 30 milj. kr. till förvaltningsbolaget. FFV anholder om bemyndigande att av tillgängliga medel bevilja bolaget ett långfristigt lån av 30 milj. kr.

FFV:s stirlingmotorprojekt beräknas kräva stora kapitalinsatser under verksamhetsåren 1979/80--1981/82. Denna verksamhet beräknas under denna tid belastas med start- och utvecklingskostnader på 116 milj. kr. Härtill behövs medel för investeringar och rörelsekapital på över 80 milj. kr. Projektet beräknas under treårsperioden behöva finansieras genom ägartillskott från FFV med ca 70 milj. kr., medan återstående behov kan upplånas mot statlig borgen.

FFV beräknas redovisa en sammanlagd vinst före ränta på statskapitalet under de tre verksamhetsåren på 170 milj. kr. Röntan på statskapitalet uppskattas till 137 milj. kr., varigenom disponibelt belopp för överföring till den verksamhet som bedrivs i bolagsform endast kommer att uppgå till 33 milj. kr. Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna och till de påfrestningar på resultatet som uteblivna order från det svenska försvaret kan medföra har det disponibla beloppet minskats till 15 milj. kr. Då som nyss nämnts 70 milj. kr. erfordras för förlusttäckningen genom ägartillskott till bolagen måste enligt FFV 55 milj. kr. av röntan på statskapitalet tas i anspråk. FFV anholder att bli befriad från skyldigheten att ovillkorligen inleverera full ränta på statskapitalet under verksamhetsåren 1979/80--1981/82.

Utöver det kapitalbehov som täcks genom ägartillskott uppkommer ett kapitalbehov för bolagssektorn för finansiering av investeringar i anläggningar och rörelsekapital som betingas av verksamhetens expansion. För de tre kommande verksamhetsåren beräknas detta behov uppgå till ca 182 milj. kr. Härav täcks 25 milj. kr. av det aktiekapital som tillförs de två nybildade bolagen. Övriga medel måste lånas upp. För detta behövs borgen av staten. Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna anser FFV att borgensramen härför bör vara 165 milj. kr. för verksamhetsåren 1979/80, 1980/81 och 1981/82.

FFV anholder vidare om ett tillskott om 7 milj. kr. att överföras till det föreslagna förvaltningsbolaget för förvärv av aktierna i AB Norma Projekttilfabrik från Telub AB som i februari 1979, efter regeringens medgivande, har förvärvat samtliga aktier i AB Norma Projekttilfabrik (Norma). Avsikten med förvärvet är att genomföra en strukturrationalisering vid de två produktionsenheter i landet som tillverkar finkalibrig ammunition för försvarets behov. Dessa är Norma i Åmotfors med ca 320 anställda och Vånäsverken i Karlsborg med ca 360 anställda som är en del av FFV. Efterfrågan på militär ammunition har minskat och kommer att minska även framdeles. En strukturering är enligt FFV nödvändig så att en koncentration och specialisering av tillverkningen kan åstadkommas. Det är FFV:s avsikt att Telub skall överlåta sina aktier i Norma till det föreslagna förvaltningsbolaget mot ersättning som motsvarar Telubs kostnader.

FFV har beräknat kostnaderna för strukturrationaliseringen till 6 milj. kr. och anser att verket bör tillföras dessa medel, så att verket inte kostnads- eller betalningsmässigt belastas för detta belopp eftersom strukturproblemen är följden av en utveckling som FFV inte kunnat påverka.

Modifiering av affärsverksformen

Som komplement till och förutsättning för att syftet med de ovan föreslagna ombildningarna till aktiebolag samt nybildningen av ett förvaltningsbolag skall kunna få avsedd effekt föreslår FFV att verket erhåller väsentligt utökade ekonomiska befogenheter. Utöver vad som tidigare har framförts bör ifrågasvarande bolag kunna uppta lån på den fria kapitalmarknaden, varvid FFV på statens vägnar måste kunna ikläda sig borgensåtaganden för bolagens krediter.

Vidare bör affärsverket inom vissa ramar kunna medverka vid lämnandet av ägartillskott till i FFV-koncernen ingående bolag.

FFV bör erhålla utökade befogenheter. FFV finner det sålunda angeläget att FFV kan behålla avskrivningsmedel för byggnader och maskiner och fritt få disponera dessa samt att FFV får behålla de likvida medel som uppkommer i samband med försäljning av fast egendom.

FFV anser att FFV måste få rätt att teckna borgen för lån till bolag i vilka FFV förvaltar statens aktier inom ramar som fastställs på grundval av FFV:s femårsplan samt att få rätt att bevilja dels kortfristiga lån (1 år) till dotterbolag, dels långfristiga lån med villkorlig återbetalningsskyldighet till dotterbolag.

FFV anser att verket i likhet med aktiebolag bör komma i åtnjutande av olika former av lokaliseringstöd och andra stödåtgärder samt verket fritt bör få lämna koncernbidrag inom ramen för disponibla medel till bolag i vilka FFV förvaltar statens aktier. Vidare bör extern revisionsberättelse upprättas i likhet med vad som gäller för aktiebolag. Resultatet före inleverans av ränta på statskapitalet bör beräknas efter eventuella ägartillskott. Det är också FFV:s uppfattning att nuvarande dispositionsfond fritt får disponeras och att FFV efter regeringens medgivande får förvärva aktier inom ramen för FFV:s mål och finansiella resurser.

FFV anser att de regler och värderingsprinciper som gäller enligt aktiebolagslagen och bokföringslagen. FFV anser att verket bör få möjlighet att vidareutveckla den delegering i personaladministrativa frågor, som de senaste åren kommit till stånd, för att FFV självständigt inom vissa fastställda ramar i större utsträckning skall kunna sluta avtal med berörda personalorganisationer angående anställningsvillkoren.

Samarbetet mellan FFV och KB United Stirling (Sweden) AB & Co

Under utvecklingen av FFV:s stirlingprojekt har ett kontinuerligt samarbete ägt rum mellan FFV och KB United Stirling (Sweden) AB & Co. Eftersom FFV:s stirlingprojekt är den första kommersiella tillämpningen av stirlingmotorn har detta projekt otvivelaktigt stor betydelse även för United Stirlings framtid. Den svenska utvecklingen av stirlingmotorn är kanske landets främsta aktuella exempel på ett högteknologiskt projekt med stora utvecklingsmöjligheter.

Verksamheten vid United Stirling bedrivs i form av ett kommanditbolag, i vilket staten genom FFV och Kockums AB ingår som delägare, och ett aktiebolag, United Stirling (Sweden) AB, som komplementär. Med hänsyn till de starka kopplingar som finns mellan FFV och United Stirling inom områdena teknik och produktionsteknik anser FFV det vara en fördel för stirlingsprojektet om denna verksamhet starkare kunde integreras med FFV. FFV föreslår att samtliga andelar och aktier i bolagen skall förvaltas av FFV.

Frågor som FFV har tagit upp i sina skrivelser har också tagits upp av några organ.

Arbetsgruppen med uppgift att bevaka sysselsättningen i Linköpingsområdet, tillsatt år 1974 av dåvarande chefen för industridepartementet, har i skrivelse till regeringen hemställt att FFV:s stirlingsprojekt skall ha sin ledning förlagd till Linköping. Motala kommun har i skrivelse till regeringen framhållit att verksamheten i FFV:s stirlingsprojekt bör förläggas till Motala.

Statsföretagsutredningen har i sitt betänkande (SOU 1978: 85) Statligt företagande i samhällets tjänst föreslagit att sektorerna Försvarsmateriel och Underhåll skall överföras i bolagsform och integreras i Statsföretag AB. Utredningen har framhållit att de av FFV föreslagna ombildningarna av sektorerna Industriprodukter och Allmateriel bör ses som en första etapp och genomföras vid föreslagna tidpunkt den 1 juli 1979.

Föredraganden

FFV är f. n. ett affärsdrivande verk, som är organiserat i fyra sektorer, Försvarsmateriel, Underhåll, Industriprodukter och Allmateriel. FFV förvaltar statens aktier i vissa företag, Telub AB, Industri AB Gelfa, Stirling Power Systems Corp. samt de vilande företagen FFV Sport AB och AB Avimat. Dessutom förvaltar FFV statens andelar i de bolag som handhar utvecklingen av större stirlingsmotorer samt i ett utvecklingsföretag.

FFV har hemställt om ändringar i nuvarande företagsform för två sektorer. Frågan om ändrad företagsform har tidigare varit aktuell. Sålunda föreslog 1972 års FFV-utredning i sitt betänkande (SOU 1974: 38) FFV-Förenade fabriksverken att verksamheten i FFV skulle bedrivs i bolagsform och integreras i Statsföretag AB. Samma förslag lämnas i betänkandet (SOU 1978: 85) Statligt företagande i samhällets tjänst. En partssammansatt arbetsgrupp inom FFV har utrett frågan om vilka ändringar i FFV:s företagsform och befogenheter som borde genomföras för att på bästa möjliga sätt säkerställa FFV:s framtid med avseende på bl. a. lönsamhet och trygghet för de anställda.

Arbetsgruppen har avslutat sitt arbete. Majoriteten av arbetsgruppen föreslår att nuvarande sektorer Industriprodukter och Allmateriel ombildas till aktiebolag och att sektorerna Försvarsmateriel och Underhåll kvarstår affärsverket FFV, men att detta får vissa ökade befogenheter. Före-

trädare för personalorganisationerna SF och FCTF som ingått i arbetsgruppen delar inte majoritetens uppfattning att sektor Allmateriel skall ombildas till aktiebolag. FFV hemställer i sina skrivelser att ett särskilt förvaltningsbolag bildas för att samordna förvaltningen av de bolag i vilka FFV förvaltar statens aktier. FFV hemställer vidare att verket skall få lämna aktieägartillskott till förvaltningsbolaget med 70 milj. kr. under verksamhetsåren 1979/80–1981/82 och medges rätt att teckna borgen för förvaltningsbolagets upplåning intill ett belopp av 165 milj. kr. FFV har vidare begärt att få lämna förvaltningsbolaget ett lån på 30 milj. kr. och ett särskilt tillskott på 13 milj. kr. för förvärv av aktierna i AB Norma Projektilfabrik och vissa kostnader för strukturåtgärder med anledning därav.

Jag tar först upp frågan om ombildning av sektor Industriprodukter till ett aktiebolag.

Sektor Industriprodukter inom FFV sysselsätter f. n. 110 personer och utvecklar, monterar och marknadsför vissa civila produkter, vilka huvudsakligen tillverkas eller avses tillverkas vid sektor Försvarsmateriels fabriker. Huvudprojektet inom sektorn är att utveckla en mindre stirlingmotor. Denna kommer att ingå i en särskild produkt, det s. k. Stirling Power Pack. Detta projekt är ännu på utprovningsstadiet. Det kommer dock att bli den första tillämpningen av stirlingmotortekniken och projektets framgång kan därvid ha stor betydelse för övriga produkter med stirlingteknologi. Med hänsyn till dessa faktorer bedömer jag det väsentligt att de resurser som erfordras för projektet ställs till förfogande. För att långsiktigt trygga sysselsättningen vid de tillverkande enheterna är det nödvändigt att ta fram nya produkter. För att göra detta krävs ett betydande kapital. FFV framhåller att det inom ramen för affärsverksformen kan vara svårt att tillgodose kapitalbehovet och att i övrigt kunna handla på samma villkor som konkurrerande och samverkande företag. Kraven på flexibelt samarbete är lättare att tillgodose inom ett aktiebolag än inom ett affärsverk. Jag delar denna bedömning.

Jag delar FFV:s uppfattning att det är väsentligt att nedgången i försvarsmaterielproduktionen åtminstone till viss del kan kompenseras med annan produktion. För produktion av försvarsmateriel gäller vissa speciella förutsättningar, vilket gör det svårt att i samma produktionsapparat införa annan kompletterande produktion. Med hänsyn till dessa svårigheter och till att svenska försvarets beställningar kommer att minska avser chefen för industridepartementet, efter regeringens bemyndigande, att tillkalla en särskild utredning för planering av alternativ produktion och sysselsättning inom de delar av försvarsmaterielindustrin som inte omfattas av den militära flygindustrin.

Med hänsyn till storleken på FFV:s stirlingprojekt kommer en noggrann uppföljning att ske från regeringens sida. En avsikt med projektet är att ge underlag för verksamheten inom FFV:s sektor Försvarsmateriel. Jag anser det angeläget att så blir fallet och utgår därvid ifrån att det skall vara orga-

nisatoriskt och prismässigt möjligt. Jag anser vidare att något ställningstagande inte behöver ske nu till frågan om utveckling och montering av FFV:s stirlingmotor skall lokaliseras till Linköping eller Motala.

Jag förordar att sektor Industriprodukters verksamhet överförs till ett aktiebolag. Detta kan lämpligen ske genom att det nu inte rörelsedrivande AB Avimat namnändras till FFV Industriprodukter AB.

Jag övergår nu till frågan om ombildning av sektor Allmateriel till ett aktiebolag.

Allmaterielsektorn inom FFV säljer övertalig och kasserad materiel åt statliga myndigheter, landsting, kommuner och företag men också nytillverkade produkter från de s. k. samhällsverkstäderna. Sektorn sysselsätter 165 personer vid sektorledning och sex försäljningsställen. Verksamheten i FFV:s sektor Allmateriel är i viss utsträckning författningsreglerad. Bl. a. finns bestämmelser i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. Enligt 6 § denna lag skall egendom som omfattas av lagen säljas av FFV.

FFV hemställer att verksamheten vid sektor Allmateriel förs över till det f. n. inte rörelsedrivande bolaget FFV Sport AB, som därvid kommer att namnändras till FFV Allmateriel AB och att de författningsändringar som detta medför vidtas. En övergång till aktiebolag är enligt FFV nödvändig för att sektor Allmateriel skall kunna fungera på samma sätt som andra företag i branschen i vad avser beslutsprocessen, kapitalförsörjningen, möjligheterna till flexibla samarbetsformer med kunder och leverantörer och möjligheterna att ge personalen stimulansersättning. FFV påtalar svårigheterna att finansiera avbetalningsförsäljning av begagnade bilar och nytillverkade fritidshus med nuvarande verksamhetsform.

Jag delar FFV:s uppfattning att påtagliga fördelar för verksamheten vid FFV:s sektor Allmateriel kan vinnas genom en förändrad företagsform. Jag förordar därför att verksamheten överförs till aktiebolag.

Mitt förslag förutsätter att 6 § nämnda lag om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. ändras. Ändringen kan lämpligen ske på det sättet att "förenade fabriksverken" byts ut mot "myndighet eller bolag som regeringen bestämmer". I enlighet härmed har inom industridepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. Förslaget som har upprättats i samråd med chefen för justitiedepartementet bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 11.2*.

En annan fråga som FFV har tagit upp är frågan om bildande och finansiering av ett förvaltningsbolag.

FFV framhåller att en av fördelarna med aktiebolagsformen är att ett aktiebolag kan utnyttja för affärsverksamhet normala finansieringsmöjligheter. Samarbetet mellan FFV och de bolag i vilka FFV förvaltar statens aktier hämmas av att det föreligger formella hinder för normala finansiella och resultatsmässiga transaktioner mellan verket och bolagen. FFV före-

slar därför att de aktier och andelar som FFV förvaltar förs över till ett särskilt förvaltningsbolag. Bildandet av ett förvaltningsbolag medför såväl finansiella som administrativa fördelar. FFV har som affärsverk endast en väg att låna erforderligt rörelsekapital, nämligen genom rörlig kredit i riksgäldskontoret. Möjligheterna att finansiera verksamheten inom såväl de bolag i vilka FFV f. n. förvaltar statens aktier som inom de delar av verket som nu föreslås överförda till aktiebolag kommer att öka genom att den normala kreditmarknaden kan användas.

Domänenverket har tidigare fått tillstånd att bilda förvaltningsbolag för att förvalta statens aktier i vissa bolag. Med hänsyn till att FFV, om mitt förslag genomförs, kommer att förvalta aktierna i ytterligare ett par aktiebolag förordar jag att ett särskilt förvaltningsbolag bildas. Samtliga de aktier och andelar, som FFV förvaltar, bör överföras till förvaltningsbolaget. Det på fabriksverkens fond bokförda värdet av dessa aktier och andelar utgör 25,9 milj. kr.

De fastigheter som f. n. används av sektor Allmateriel redovisas på fabriksverkens fond och har ett värde av ca 4,4 milj. kr. Värdet på maskiner vid de båda sektorerna Allmateriel och Industriprodukter uppgår till ca 1,2 milj. kr. Dessa tillgångar bör tillföras de nya bolagen. Jag förordar att så sker. Förvaltningsbolaget föreslås erhålla ett eget kapital motsvarande värdet av de tillförda aktierna och anläggningstillgångarna. Storleken på statskapitalet i fabriksverkens fond kommer inte att påverkas av de föreslagna transaktionerna.

De nuvarande sektorerna Allmateriel och Industriprodukter tar f. n. i anspråk en viss del av FFV:s rörelsekapital. FFV anhåller om bemyndigande att av tillgängliga medel bevilja förvaltningsbolaget ett långfristigt lån. Jag förordar att FFV bemyndigas att bevilja förvaltningsbolaget ett långfristigt lån på 30 milj. kr.

FFV har beräknat kapitalbehovet för den verksamhet som avses drivas inom bolagssektorn under verksamhetsåren 1979/80–1981/82 till 260 milj. kr., varav 70 milj. kr. erfordras för förlusttäckning i främst FFV Industriprodukter AB och bör ges som ägartillskott. Återstående behov, utöver vad som tillförs genom aktieteckning med 25 milj. kr., uppgår till 165 milj. kr., som FFV räknar med skall kunna lånas upp på den allmänna marknaden mot borgen av FFV. De 70 milj. kr. som erfordras i ägartillskott bör enligt FFV:s uppfattning finansieras dels genom att FFV får tillstånd att lämna ägartillskott av de överskottsmedel som FFV disponerar utöver det normala inleveranskravet, dels genom att inleveranskravet för FFV sätts ned med 55 milj. kr. under en treårsperiod.

FFV:s bedömning av kapitalbehovet för bolagssektorn grundar sig på de prognoser som förelåg vid årsskiftet 1978–1979. Huvuddelen av kapitalbehovet avser FFV:s stirlingprojekt. Detta kapitalbehov är starkt knutet till efterfrågan på slutprodukten Stirling Power Pack. En efterfrågan utöver prognosen kommer därför att påverka kapitalbehovet. Jag räknar med att

projektet skall kunna ha återbetalat nedlagda utvecklings- och startkostnader under senare hälften av 1980-talet.

Med hänsyn till svårigheten att bedöma såväl kapitalbehov som behovet av förlusttäckning för de aktuella bolagen förordar jag att ställning nu tas endast till verksamheten under verksamhetsåret 1979/80. Jag förordar därför att FFV för verksamheten under detta år bemyndigas att lämna ägar-tillskott till det föreslagna förvaltningsbolaget med högst 30 milj. kr. Jag förordar vidare att FFV medges rätt att teckna borgen för lån till förvaltningsbolaget med 25 milj. kr. Jag förutsätter därvid att om borgen behöver ställas för lån till Stirling Power Systems Corp. den andre delägaren kommer att svara för ett borgensåtagande motsvarande dennes andel i bolaget.

Det ankommer på regeringen att varje år fastställa kravet på inleverans av överskottsmedel från FFV.

FFV anholder att 7 milj. kr. ställs till förvaltningsbolagets förfogande för att bolaget skall köpa aktierna i AB Norma Projektilfabrik från Telub AB, som övergångsvis har förvärvat aktierna i februari 1979. Det finns enligt min mening flera fördelar med att staten förvärvar Norma. Den nedgång i försvarets beställningar av finkalibrig ammunition som har inträtt och som enligt vad som nu kan bedömas kommer att bestå, medför att kapaciteten hos de båda producenterna Norma och Vanäsverken måste minskas. Ett samgående mellan dem medför enligt min bedömning bättre möjligheter att styra nedgången så att inte någon av de från sysselsättningssynpunkt känsliga orterna Åmotfors och Karlsborg drabbas extra hårt, vilket skulle bli fallet om någon av fabrikerna konkurrerades ut. Jag förordar att 7 milj. kr. anvisas till FFV för att förvärva ytterligare aktier i förvaltningsbolaget under ett särskilt investeringsanslag. Medlen skall bolaget använda för att förvärva aktierna i AB Norma Projektilfabrik.

FFV har anhållit om ett anslag på 6 milj. kr. för att täcka kostnaderna för erforderliga strukturåtgärder i samband med förvärvet av Norma. Med hänsyn till att förvärvet, enligt min mening, kommer att medföra att rationaliseringar kan genomföras och att struktureringen kommer FFV tillgodo är jag inte beredd förorda ett sådant anslag. Frågan om en eventuell förlusttäckning i Norma får regleras på samma sätt som för övriga bolag under det föreslagna förvaltningsbolaget.

Jag vill nu ta upp frågan om en modifiering av affärsverksformen.

FFV har hemställt om i förhållande till nuläget väsentligt utökade befogenheter. Frågan om affärsverks ekonomiska befogenheter har behandlats av flera offentliga utredningar, bl. a. affärsverksutredningen (SOU 1968: 45), FFV-utredningen (SOU 1974: 38) och Budgetutredningen (SOU 1973: 43-46). I prop. 1976/77: 130 rörande nytt budgetsysteem har föreslagits vissa förändringar i regelsystemet för affärsverk. Vissa hithörande frågor, bl. a. revisionen av affärsverk, utreds f. n. inom riksrevisionsverket. Jag är med hänsyn till detta f. n. inte beredd att föreslå någon genomgripande förändring av gällande regelsystem. Först efter ytterligare övervä-

ganden kan detta bli aktuellt. Som nämnts måste dock FFV få möjlighet att svara för kapitalförsörjningen för de bolag i vilka verket förvaltar statens aktier. FFV bör därför som jag nyss har förordat inom bestämda ramar beredas möjlighet att lämna lån till förvaltningsbolaget samt få rätt att teckna borgen för lån till förvaltningsbolaget eller dess dotterbolag.

De av mig förordade förändringarna i verksamhetsformen för vissa sektorer inom verket innebär en ökad möjlighet att verka under samma villkor som gäller för andra företag. Det finns enligt min mening inte några bärande skäl för att inte ändra företagsformen för de nu aktuella två sektorerna. Statsföretagsutredningen har i sitt betänkande (SOU 1978: 85) Statlig företagsamhet i samhällets tjänst föreslagit att även övriga två sektorer skall ändra företagsform. Betänkandet remissbehandlas f. n. Jag anser i likhet med utredningen att de nu aktuella förslagen bör genomföras redan innan ställning tas till Statsföretagsutredningens förslag.

Jag vill vidare i sammanhanget erinra om att chefen för försvarsdepartementet har för avsikt att låta utreda en samordning av de industriella resurserna för utveckling, produktion och underhåll av militära flygplan. Detta torde komma att påverka FFV framtida verksamhetsinriktning vad gäller sektorerna Försvarsmateriel och Underhåll.

Jag räknar med att den av FFV föreslagna tidpunkten, den 1 juli 1979, för ändringen av verksamhetsformen av administrativa skäl behöver förskjutas något. Det bör ankomma på regeringen att fastställa när förändringarna kan träda i kraft.

Jag utgår från att samtlig personal som sysselsätts inom berörda sektorer kommer att erbjudas anställning i de nya företagen. Villkoren för personalen i den nya anställningen får bli föremål för förhandlingar på sedvanligt sätt.

FFV har hemställt att samtliga aktier resp. andelar i United Stirling (Sweden) AB och KB United Stirling (Sweden) AB & Co överförs till FFV. Med hänsyn till vad chefen för industridepartementet har anfört i prop. 1978/79: 124 om förvärv av Kockums varvsrörelse m. m. i fråga om stirlingprojektet är jag inte beredd att behandla frågan i detta sammanhang.

Med hänvisning till vad jag sålunda har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. antaga förslaget till lag om ändring av lagen (1974: 1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. .
2. bemyndiga regeringen att vidta de åtgärder som behövs för att överföra förenade fabriksverkens sektorer Industriprodukter och Allmateriel till aktiebolag i enlighet med vad jag har förordat.
3. bemyndiga regeringen att medge förenade fabriksverken att teckna aktier i ett nytt förvaltningsbolag i enlighet med vad jag har förordat.
4. bemyndiga regeringen att till ett nytt förvaltningsbolag överlåta

av förenade fabriksverken förvaltade aktier och anläggningstillgångar i enlighet med vad jag har anfört.

5. bemyndiga regeringen att medge förenade fabriksverken att för verksamhetsåret 1979/80 lämna ägartillskott till ett nytt förvaltningsbolag med högst 30 000 000 kr..
6. bemyndiga regeringen att medge förenade fabriksverken att av disponibla medel lämna ett nytt förvaltningsbolag lån med högst 30 000 000 kr..
7. bemyndiga regeringen att medge förenade fabriksverken att teckna borgen för lån till ett nytt förvaltningsbolag intill 25 000 000 kr. jämte ränta.
8. till *Förvärv av aktier i ett nytt förvaltningsbolag* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 7 000 000 kr.

[6] **Ökning av rörlig kredit till förenade fabriksverken.** Förenade fabriksverken (FFV) får sitt rörelsekapitalbehov tillgodosett främst genom rörlig kredit i riksgäldskontoret. Kreditramen har ökats genom riksdagsbeslut vid flera tillfällen sedan verkets bildande, senast genom beslut av 1972 års riksdag (prop. 1972:85 bil. 10, NU 1972:35, rskr 1972:198) från 70 milj. kr. till 170 milj. kr.

Förenade fabriksverken

Förenade fabriksverken har i skrivelse den 1 februari 1979 hemställt att den rörliga krediten höjs från 170 milj. kr. till 325 milj. kr. Till framställningen har verket fogat en likviditetsprognos för budgetåren 1979/80 till 1981/82. I skrivelsen anförs i huvudsak följande.

För ett företag av FFV:s storlek och verksamhetsinriktning fluktuerar den likvida ställningen betydligt under loppet av ett år. De stora variationerna i den rörliga kreditens utnyttjande påverkar kreditramen. De främsta skälen till variationerna är gällande rutin för betalning av vissa sociala avgifter och säsongvariationer i verksamheten. Den ordertillverkning som FFV bedriver med varierande orderstorlekar medför ojämna inbetalningar. Hittillsvarande rutin för affärsverkens betalning av sociala avgifter förutom ATP-avgifter innebär att betalning sker i månadsskiftet juni/juli för hela avgiften för föregående kalenderår. Beräknat belopp för FFV att erlagga i slutet av juni 1979 är drygt 110 milj. kr. Verkets produktion upphör så gott som helt under semesterperioden. Detta medför en ytterligare ojämnhet i inbetalningarna. De redovisade faktorerna medför att den rörliga krediten genomsnittligt utnyttjas med höga belopp under månaderna juli-december varje år, varefter en successiv nedtrappning sker under månaderna januari-juni.

FFV:s omsättning inom försvarsmateriel- och underhållssektorerna uppgick verksamhetsåret 1973/74 till 510 milj. kr. Den beräknade omsättningen verksamhetsåret 1978/79 inom motsvarande enheter uppgår till ca

I 200 milj. kr. Detta medför ökade krav på rörelsemedel. FFV har tidigare, liksom övrig svensk försvarsmaterielindustri, kunnat täcka viss del av sitt behov av rörelsekapital genom förskott från kunder, framför allt det svenska försvaret. Det svenska försvaret, liksom vissa utländska kunder, har inte längre möjlighet att lämna förskott i samma utsträckning. Förskottsfinansieringen har trots en omsättningsökning minskat under den senaste femårsperioden med ca 100 milj. kr. Detta ställer ökade krav på finansiering med rörlig kredit.

FFV beräknar att utnyttjandet av den rörliga krediten under verksamhetsåret 1979/80 uppgår till 250 milj. kr., under verksamhetsåret 1980/81 till 260 milj. kr., under verksamhetsåret 1981/82 till 325 milj. kr.

Beräkningarna grundar sig på vissa antaganden om pris- och löneutveckling samt på att de sociala avgifterna inte kommer att höjas. Beräkningarna av kapitalbehovet förutsätter att den av FFV föreslagna ombildningen av de nuvarande sektorerna Allmateriel och Industriprodukter till aktiebolag genomförs. Sker inte detta måste kreditramen enligt FFV ökas med ytterligare 100 milj. kr.

FFV:s framställning har remitterats till riksrevisionsverket som i sitt svar har pekat på bl. a. de reserver som har lagts in i FFV:s beräkningar.

Föredraganden

FFV:s rörliga kredit i riksgäldskontoret ökades genom beslut av 1972 års riksdag från 70 milj. kr. till 170 milj. kr. Bedömningen grundade sig på prognoser för behovet av rörelsekapital under verksamhetsåren 1971/72 och 1972/73. Verkets omsättning inom sektorerna Försvarsmateriel och Underhåll har sedan dess fördubblats. Finansieringsmöjligheterna via förskott har minskats under perioden. Enligt min bedömning kan förskottsfinansieringen komma att minska ytterligare. Detta medför ytterligare krav på tillgång till rörelsemedel via rörlig kredit.

FFV har hemställt att den rörliga krediten i riksgäldskontoret ökas från 170 milj. kr. till 325 milj. kr. Beräkningen av behovet har grundats på en prognos för verksamhetsåren 1979/80 – 1981/82. Beräkningen förutsätter att kapitalbehovet för sektorerna för Allmateriel och Industriprodukter finansieras delvis även på annat sätt än via rörlig kredit, eftersom de som jag just har förordat föreslås överföras i bolagsform. Med hänsyn till den osäkerhet som föreligger i bedömningen av kapitalbehovet bl. a. i de föreslagna nya bolagen bedömer jag att storleken på den rörliga krediten bör bestämmas enbart på grundval av prognosen för verksamhetsåret 1979/80. Hänsyn bör därvid tas till vad riksrevisionsverket anfört om kapitalbehovet. Jag förordar därför att FFV:s rörliga kredit höjs till 210 milj. kr.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att medge att förenade fabriksverken får disponera en från 170 000 000 kr. till 210 000 000 kr. ökad rörlig kredit i riksgäldskontoret.

G. Domänverket

[7] **Förlagslän till domänverket.** Något anslag för detta ändamål har inte tagits upp på statsbudgeten för budgetåret 1978/79.

Domänverket skall enligt instruktionen för verket (1975:1021, ändrad 1977:316) driva skogsbruk, virkesförädling och annan därmed sammanhängande verksamhet. Vidare förvaltar verket den fasta egendom som hör till domänverkets fond samt förvaltar och utövar tillsyn över vissa andra allmänna skogar.

Det åligger domänverket att i sin verksamhet göra sådana förvärv för domänfondens räkning och sådana avyttringar av fast egendom som lämpligen bör ske.

Under de tio åren 1969–1978 har domänverket förvärvat sammanlagt 139 600 ha mark, praktiskt taget helt skogsmark, för köpeskillningar av sammanlagt 642,3 milj. kr. Under samma period har verket sålt 32 200 ha mark för sammanlagt 290 milj. kr. Verket har alltså under dessa tio år genom sina inköp och försäljningar ökat markinnehavet på domänfonden med 107 400 ha. Härtill kommer att markbyten under samma period gett ett nettotillskott av 11 900 ha. Här bör även nämnas att verket under perioden har förvärvat aktierna i ett antal aktiebolag som har ett sammanlagt markinnehav av 17 000 ha. Denna mark är inte överförd till kronomark, utan ägs fortfarande av de olika bolagen.

Från år 1972 har domänverket börjat förvärva mycket stora arealer skogsmark från industriföretag. Sälunda förvärvades nämnda år ca 8 700 ha från Fagersta AB. År 1974 inköptes 16 500 ha från Örebro Pappersbruks AB. Under åren 1976–1978 förvärvades sammanlagt 50 900 ha från Suraskog AB, AB SKF och Mo och Domsjö AB.

Domänverket

I skrivelse den 28 november 1978 framhåller domänverket att skogsindustrins ekonomiska situation f. n. är besvärlig. Industrins trängda finansiella läge har medfört ett stort utbud av skogsfastigheter. Verket har f. n. anbud om inköp av mark till ett uppskattat värde av ca 420 milj. kr. Domänverket anser det vara ett samhällsintresse att medverka i den pågående strukturomvandlingen i storskogsbruk och skogsindustri. Verket har begränsade finansiella resurser och kan därför inte genomföra fastighetsköp av aktuell storlek innan verkets investeringsfond har fyllts på. Verket hemställer att staten skjuter till 250 milj. kr. för ändamålet. I skrivelse den 18 januari 1979 meddelar verket att ytterligare stora utbud av mark har tillkommit sedan verket gjort sin hemställan. I den nya situation som har uppstått behövs ett medelstillskott av 500 milj. kr.

Föredraganden

Den industriella lågkonjunkturen har utsatt bl. a. skogsindustrin för svåra påfrestningar. Flera företag har härigenom kommit i finansiella svårig-

heter. Statsmakterna har med anledning härav beslutat medverka med särskilda länegarantier och i något fall med lån för att stärka de skogsindustriella företagens likviditet. Vissa av företagen har för att förbättra sin lönsamhet och soliditet bjudit ut delar av sin skogsmark till försäljning. Det rör sig då vanligtvis om så stora arealer att det i rådande läge knappast är möjligt för någon annan än staten att uppträda som köpare.

F. n. bjuds avsevärda arealer skogsmark ut till försäljning. Det rör sig här om mark till ett värde av sammantaget åtskilliga 100-tal milj. kr. Jag ser det som angeläget att staten genom markköp medverkar till att konsolidera skogsindustriföretagens finansiella ställning. Som jag förut har nämnt har domänverket på statens vägnar under de senaste åren genomfört flera köp av skogsmark från skogsindustrin. Jag vill vidare erinra om riksdagens nyligen fattade beslut (prop. 1978/79:101 bil. 8, JoU 1978/79:17, rskr 1978/79:166) om att lantbruksstyrelsen får disponera en rörlig kredit av 200 milj. kr. i riksgäldskontoret för inköp av mark bl. a. från skogsindustrin. Den mark som styrelsen förvärvar är i första hand avsedd att tillföras bestående lantbruk eller användas för byte med andra skogsägare.

Domänverket har hittills kunnat betala sina markinköp med på domänfonden befintliga medel som årligen har utökats med intäkter av försäljningen av mark och av behållna vinstmedel efter föreskriven inbetalning till staten. De markförvärv som nu är aktuella är emellertid av sådan omfattning att verkets resurser härför är helt otillräckliga. Verket måste därför tillföras medel om markförvärven skall kunna genomföras. För att dessa skall bli av sådan omfattning att de i tillräckligt hög grad bidrar till en finansiell konsolidering av företag inom skogsindustrin bedömer jag att tillskottet av medel till domänverket bör uppgå till av verket begärda 500 milj. kr.

Domänverket disponerar en rörlig kredit av 500 milj. kr. i riksgäldskontoret för att möta likviditetspåfrestningar i den löpande verksamheten. Regeringen har möjlighet att låta verket disponera ytterligare 100 milj. kr. i sådan kredit om detta skulle behövas för att finansiera markköp.

Det torde emellertid med rådande avkastningsförräntningar knappast vara en lämplig finansieringsform att använda den rörliga krediten för inköp av mark som är avsedd att inlemmas i domänverkets skogsbruk. Jag anser att den lämpligaste formen nu för detta är att domänverket ges ett räntepliktigt förlagslån, som skall återbetalas när den mark säljs vars inköp har finansierats genom förlagslånet. Räntesatsen bör fastställas av regeringen och inledningsvis uppgå till 4%. Jag förordar därför att ett anslag av 500 milj. kr. avseende förlagslån till domänverket tas upp på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Förlagslån till domänverket* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 000 kr.

Bilaga 11.1

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1965:139) om Svenska skeppshypotekskassan och Skeppsfartens sekundärlånekassa skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*6 §¹

Som garantifond att utgöra särskild säkerhet för de förbindelser som ingatts av kassa ställer staten till förfogande en av fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdad garanti-förbindelse på etthundra miljoner kronor för skeppshypotekskassan och *femtio två* miljoner kronor för sekundärlånekassan.

Som garantifond att utgöra särskild säkerhet för de förbindelser som ingatts av kassa ställer staten till förfogande en av fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdad garanti-förbindelse på etthundra miljoner kronor för skeppshypotekskassan och *sextiosju* miljoner kronor för sekundärlånekassan.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Bilaga 11.2

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m.

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

§ 6

Egendom som ej sålts enligt 4 § eller oskadliggjorts enligt 5 § skall säljas av *förenade fabriksverken*, om ej egendomen på grund av sin beskaffenhet eller omständigheterna i övrigt bör säljas i annan ordning genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen ej säljas, får den förstöras.

Egendom som ej sålts enligt 4 § eller oskadliggjorts enligt 5 § skall säljas av *myndighet eller bolag som regeringen bestämmer*, om ej egendomen på grund av sin beskaffenhet eller omständigheterna i övrigt bör säljas i annan ordning genom den förvarande myndighetens försorg. Kan egendomen ej säljas, får den förstöras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Senaste lydelse 1978:113.

KOMMUNDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15**Föredragande:** statsrådet Hansson**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser kommundepartementets verksamhetsområde**

DRIFTBUDGETEN

FEMTONDE HUVUDTITELN

A. Kommundepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** I regeringsförklaringen den 18 oktober 1978 uttalades att regeringen skall motverka byråkratisering. Åtgärder kommer att vidtas med denna inriktning. Flera kommittéer arbetar redan med att ta fram underlag för sådana insatser. Till kommundepartementet hör bl. a. byråkratiutredningen, som har till uppgift att föreslå åtgärder för att förbättra kontakterna mellan medborgare och samhällsorgan. Utredningen är parlamentarisk och omfattar även företrädare för bl. a. de fackliga huvudorganisationerna och de kommunala förbunden.

Byråkratiutredningen har i skrivelse till regeringen den 27 april 1978 föreslagit att en särskild publikation med arbetsbeteckningen medborgarhandboken ges ut. Byråkratiutredningen, som är enig om förslaget, anför följande.

Den offentliga verksamheten i vårt land utvecklas snabbt. Organisationen i förvaltningen och framför allt de olika regler som enskilda människor berörs av förändras ständigt. Samhällets ansvar för att halla medborgarna informerade om vilka regler som gäller, vart man skall vända sig i olika frågor och hur man går till väga i olika sammanhang har blivit allt större.

Byråkratiutredningen har under sitt utredningsarbete blivit alltmer medveten om att det finns ett behov av en samlad information om de vanligaste frågor inom den offentliga sektorn som medborgarna ställs inför.

Ett arbete med denna inriktning har nyligen genomförts i Frankrike. Man har där givit ut en medborgarhandbok (Le Guide), som innehåller upplysningar om vilka regler som gäller och praktiska upplysningar om hur man skall gå till väga och vart man skall vända sig. Boken är avsedd

att användas av såväl enskilda medborgare som tjänstemän, organisationer och andra.

Någon samlad information av detta slag finns inte i Sverige. Enligt byråkratiutredningens uppfattning skulle en handbok liknande *Le Guide* vara mycket värdefull, som en komplettering till de informationsinsatser som görs i dag, t. ex. socialkatalogen, lokala och regionala samhällskataloger och broschyrer om vissa frågor, såsom föräldraförsäkring och pension. I viss utsträckning skulle behovet av nuvarande informationsmaterial då minska.

En av byråkratiutredningens uppgifter är att föreslå förbättringar i myndigheternas service och information till medborgarna. I flera projekt kommer utredningen in på skilda aspekter av detta. Två av projekten hänger nära samman med utredningens ambition att förbättra medborgarnas tillgång till samhällsinformation. Det ena gäller möjligheterna att bättre utnyttja kommunbiblioteken för detta ändamål. Det andra gäller möjligheterna att i telefonkatalogen föra in bl. a. de uppgifter som i dag sprids via socialkatalogen. På bägge dessa områden pågår försöksverksamhet.

Medborgarhandboken skulle vara ett tredje sätt att förbättra den enskildes tillgång till väsentlig information. Det finns därför enligt byråkratiutredningens mening anledning att ta upp frågan om möjligheten att åstadkomma en sådan handbok.

Syftet med publikationen är att på ett lättillgängligt sätt tillhandahålla information och anvisningar för allmänheten om medborgarnas rättigheter och skyldigheter. Publikationen förutsätts också ge upplysningar om de bestämmelser som gäller för olika områden som medborgarna kommer i kontakt med samt om vilka myndigheter osv. som medborgarna kan vända sig till i olika sammanhang. Avsikten är att boken skall försälgas i handeln till ett lågt pris som bygger på en statlig subvention.

Byråkratiutredningens skrivelse har tagits upp inom kommundepartementet. Projektet har bearbetats och utformats närmare. Sedan detta arbete lett fram till en konkret uppläggning, har jag kunnat konstatera att det finns goda förutsättningar att få en värdefull produkt. Jag har därför funnit det angeläget att genomföra projektet. Efter att ha inhämtat bemyndigande av regeringen har jag tillsatt en särskild kommitté för att fullfölja arbetet. Detta medför emellertid en extra belastning av kommundepartementets kommittéanslag som kan beräknas till 600 000 kr. Beloppet avser dels redaktionella kostnader för framställning av manuskript, dels vissa kostnader för tryckning av publikationen.

Jag hemställer mot denna bakgrund att regeringen föreslår riksdagen att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

D. Räddningstjänst m. m.

[2] D 6. Internationell brandförsvarskonferens. Sverige är sedan år 1946 medlem i den internationella brandförsvarsorganisationen CTIF (Comité

Technique International de Prevention et d'Extinction du Feu). Organisationen anordnar vartannat år internationella symposier i brandförvarsfrågor. Elva sådana symposier har genomförts hittills och har förlagts till olika europeiska nationer. Avsikten är nu att det tolfte symposiet skall hållas i Stockholm i början av maj 1979. I anslutning härtill sammanträder i Stockholm organisationens presidium och permanenta råd. Nettokostnaderna för symposiet, presidiummötet och sessionen med det permanenta rådet har beräknats till 240 000 kr. Detta belopp avses skola fördelas mellan de nordiska värdländerna Danmark, Finland, Norge och Sverige i förhållande till deras invånarantal. Sveriges andel skulle alltså utgöra 90 000 kr. Jag förordar att ett anslag anvisas på sistnämnda belopp.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Internationell brandförsvarskonferens* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kr.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Mundebo

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser stat för statens allmänna fastighetsfond

STAT FÖR STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

Reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder av statens allmänna fastighetsfond. Under posten Reparations- och underhållskostnader m. m. har för dessa delfonder i staten för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1978/79 beräknats 10 655 000 kr. resp. 371 961 000 kr. Av dessa belopp har under slottsbyggnadernas delfond beräknats 6 985 000 kr. för fastighetsunderhåll och 665 000 kr. för ombyggnad och komplettering, samt under byggnadsstyrelsens delfond 82 911 000 kr. för fastighetsunderhåll och 54 450 000 kr. för ombyggnad och komplettering (prop. 1977/78:100 bil. 24, FiU 1977/78:39, rskr 1977/78:314).

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1977/78:100 bil. 2, FiU 1977/78:16, rskr 1977/78:227) den 31 augusti 1978 beslutat om vissa sysselsättningsskapande åtgärder under budgetåret 1978/79. Beslutet innebär bl. a. att från de i staten för statens allmänna fastighetsfond, slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder, uppförda posterna Reparations- och underhållskostnader m. m. får – utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit – tas i anspråk högst 3 milj. kr. resp. högst 7 milj. kr. Regeringen har i anslutning härtill den 14 september 1978 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra underhålls- och ombyggnadsarbeten i fastigheter som redovisas på slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder av statens allmänna fastighetsfond med inriktning på en medelsförbrukning under budgetåret 1978/79 av högst 3 milj. kr. resp. högst 7 milj. kr. utöver vad som har anvisats inom staten för statens allmänna fastighetsfond till reparations- och underhållskostnader m. m. Ifrågavarande ugiftsposter bör därför räknas upp med nämnda belopp.

Byggnadsstyrelsen har anmält att medelsförbrukningen för budgetåret

1978/79 för reparations- och ombyggnadsarbeten i fastigheter som redovisas under byggnadsstyrelsens delfond nu beräknas uppgå till 5 milj. kr. utöver anvisade medel, inkl. de 7 milj. kr. som regeringen har beslutat om för sysselsättningsskapande åtgärder.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att i staten för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1978/79 till Reparations- och underhållskostnader m. m. beräkna ytterligare 3 000 000 kr. under slottsbyggnadernas delfond och ytterligare 12 000 000 kr. under byggnadsstyrelsens delfond.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Mundebo

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser avskrivning av nya kapitalinvesteringar

Under innevarande budgetår har begärts investeringsanslag på tilläggsbudgetarna I–III till gällande statsbudget. I enlighet med de principer som hittills har tillämpats bör nu, när avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtas av riksdagen.

DRIFTBUDGETEN

UTGIFTER FÖR STATENS KAPITALFONDER

II. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

Statens affärsverksfonder. Under innevarande budgetår färdigställs den 400 kV kraftledning mellan Messaure kraftstation och finska gränsen som anmäldes i prop. 1975: 30 (bil. 1 s. 511). Hela investeringskostnaden för ledningen, som delvis motiveras av intresset från finsk sida att kunna er-hålla reservkraft, kan inte förräntas i det svenska kraftsystemet. Efter samråd med statsrådet Tham förordar jag därför att statens vattenfallsverk kompenseras genom att 10 milj. kr. av investeringskostnaden avskrivs. Riksdagens bemyndigande härför bör inhämtas.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning för förvaltningsbyggnader 25% av anläggningskostnaden och för byggnader för kriminalvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50%. Investeringar i mark avskrivs inte.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag på tilläggsbudgeten upplöras i enlighet med följande sammanställning.

Anslag	Investering kr.	Avskrivning kr.
Justitiedepartementet:		
Polishus m. m.	109 700 000	27 425 000
Byggnadsarbeten för domstolsväsendet	18 400 000	4 600 000
Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården	17 190 000	8 595 000
Budgetdepartementet:		
Byggnadsarbeten för statlig förvaltning	85 150 000	21 287 000
Utbildningsdepartementet:		
Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	14 000 000	7 000 000

Statens utlåningsfonder. På tilläggsbudget I har anvisats 300 milj. kr. till studiemedelsfonden. Anslaget bör skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 300 milj. kr.

Fonden för låneunderstöd. Genom beslut av riksdagen (prop. 1978/79: 35, TU 1978/79: 9, rskr 1978/79: 101) har bl. a. ett anslag om 250 milj. kr. för lån till Broströms rederiaktiebolag AB m. m. anvisats.

Det villkorslån som har ställts till Broströmskoncernens förfogande är ränte- och amorteringsfritt under åren 1979–1983. Med hänsyn härtill bör för detta ändamål ett avskrivningsanslag om 130 milj. kr. tas upp.

På tilläggsbudget I har anvisats 2,5 milj. kr. till lån till teko-, sko- och garveriindustrier. Lånen avses bli ränte- och amorteringsfria, varför jag tar upp ett avskrivningsanslag av 2,5 milj. kr.

På tilläggsbudget I har anvisats ett försörjningsberedskapslån till Tre-torn AB av 8 milj. kr. Lånet är ränte- och amorteringsfritt under avtalstiden och skrivs av vid avtalstidens slut förutsatt att företaget har uppfyllt sina åtaganden, varför anslaget bör skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 8 milj. kr.

Till skostrukturlån har i tilläggsbudget I anvisats ett anslag av 5,5 milj. kr. Lånet är ränte- och amorteringsfritt. Anslaget bör skrivas av helt och avskrivningsanslaget föras upp med 5,5 milj. kr.

På tilläggsbudget III föreslås ett anslag av 2 milj. kr. till lån till investeringar för kommersiell service. Vissa lån avses bli ränte- och amorteringsfria. Den hittillsvarande erfarenheten av långivningen tyder på att avskrivningsbehovet schablonmässigt kan beräknas till 50%. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 1 milj. kr.

På tilläggsbudget I har anvisats ett anslag av 70 milj. kr. till lån till Facit AB. Eftersom lånebestämmelserna överensstämmer helt med dem för lån

till teko-, sko- och garveriindustrier bör lånet till Facit AB skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 70 milj. kr.

Fonden för statens aktier. På tilläggsbudget III föreslås ett anslag av 78.5 milj. kr. till köp av aktier i AB Pripps Bryggerier. Staten har från Beijerinvest AB förvärvat 210 000 aktier i AB Pripps Bryggerier, vilket motsvarar 15% av aktiestocken. Aktierna bör skrivas ned till sitt nominella värde och kommer att föras över till Brygginvest AB mot ett ränte- och amorteringsfritt skuldebrev. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 68 milj. kr.

Diverse kapitalfonder. På tilläggsbudget II har till förrådsanläggningar m. m. under förrådsfonden för ekonomiskt försvar föreslagits ett anslag av 1.4 milj. kr. Hela beloppet avser anskaffning som sker av beredskapsskäl och bör skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 1.4 milj. kr.

Under återropande av det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att belasta det i statsbudgeten för budgetåret 1978/79 uppförda förslagsvis betecknade avskrivningsanslaget Kraftstationer m. m. med 10 000 000 kr. för viss avskrivning av investeringskostnaden för Messaure kraftledning.
2. till *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* i härefter angivna fonder på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond

Justitiedepartementet

Polishus m. m.	27 425 000
Byggnadsarbeten för domstolsväsendet	4 600 000
Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården	8 595 000

Budgetdepartementet

Byggnadsarbeten för statlig förvaltning	21 287 000
---	------------

Utbildningsdepartementet

Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	7 000 000
--	-----------

Statens utlåningsfonder

Utbildningsdepartementet

Studiemedelsfonden	300 000 000
--------------------	-------------

Fonden för låneunderstöd

Kommunikationsdepartementet

Lån till Broströms Rederi AB	130 000 000
------------------------------	-------------

Handelsdepartementet

Lån till teko-, sko- och garveriindustrier	2 500 000
--	-----------

Lån till investeringar för kommersiell service	1 000 000
Försörjningsberedskapslån	8 000 000
Skostrukturlån	5 500 000
Industridepartementet	
Lån till Facit AB	70 000 000
Fonden för statens aktier	
Budgetdepartementet	
Köp av aktier i AB Pripps Bryggerier	68 000 000
Diverse kapitalfonder	
Handelsdepartementet	
Förrådsfonden för ekonomiskt försvar:	
Förrådsanläggningar m. m.	1 400 000

Bilaga 15

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Föredragande: statsrådet Mundebo

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

DRIFTBUDGETEN**UTGIFTER FÖR STATENS KAPITALFONDER**

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. På fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster, vilken förvaltas av riksgäldskontoret, redovisas förluster som har uppkommit på statens kapitalfonder och överförs till fonden i den ordning regeringen har bestämt i varje särskilt fall.

I statsbudgeten för budgetåret 1978/79 finns uppfört ett anslag av 1 milj. kr. för reglering av uppkommande kapitalmedelsförluster.

Avskrivning mot fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster görs vanligen per den 30 juni varje år. Enligt en skrivelse från riksgäldskontoret som har redovisats i prop. 1978/79:100 bil. 23, utgjorde behållningen på fonden per den 30 juni 1978 drygt 663 milj. kr.

Regeringen har i beslut den 16 februari 1978 medgivit att avsättningarna till värdeminskningsskontot för budgetåret 1977/78 får minskas med det belopp som kan erfordras för att det inte skall uppstå underskott för budgetåret.

Statens järnvägar har i skrivelse den 30 november 1978 anmält att underskottet för budgetåret 1977/78 uppgår till 259 285 000 kr., varmed avskrivningarna har minskats enligt regeringens medgivande.

Regeringen medgav med stöd av riksdagens beslut (prop. 1977/78:125 bil. 15, FiU 1977/78:48, rskr 1977/78:387) att statens järnvägar per den 1 juli 1978 från fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster får föra över 259 285 000 kr. till värdeminskningsskontot för statens järnvägars fond.

I oktober 1977 togs den nya storflygplatsen i Göteborgsregionen – Göteborg-Landvetter flygplats – i drift. Samtidigt avvecklades Göteborg-Torslanda flygplats. Luftfartsverket hemställde i skrivelse den 27 april 1978 om, att 8 981 875 kr. skulle ställas till verkets förfogande under budgetåret

1977/78 genom anlåtande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster för avskrivning av oavskrivna värden på Göteborg-Torslanda flygplats. Regeringen biföll luftfartsverkets framställning i beslut den 15 juni 1978.

Enligt riksdagens beslut (prop. 1975:30 bil. 1, NU 1975:30, rskr 1975:202 och prop. 1975/76:100 bil. 15, NU 1975/76:42, rskr 1975/76:260) har under Fonden för låneunderstöd investeringsanslag Lån till projektering av Ranstadsverket av 15 milj. kr. resp. 26 milj. kr. lämnats till Luossavaara-Kirunavaara AB (LKAB). Lånen skulle ha en löptid av tio år och t. v. vara räntefria och amorteringsfria.

Med hänvisning till att projektet Ranstad -75 inte kommit till stånd beslöt regeringen den 29 december 1977 att 36 milj. kr. av ifrågavarande lån inte skall återbetalas av bolaget utan täckas med anlåtande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Detta anmäldes för riksdagen i prop. 1977/78:125.

Regeringen har den 14 december 1978 beslutat att avskrivna resterande 5 milj. kr. av ifrågavarande lån.

I skrivelse den 20 december 1978 har riksdagen meddelat sina beslut med anledning av prop. 1978/79:32 (NU 1978/79:9, rskr 1978/79:120) om åtgärder inom bryggeribranschen jämte motioner. Besluten innebär bl. a. att riksdagen bemyndigat regeringen att genom apport av aktier i AB Pripps Bryggerier bilda Brygginvest AB och till detta bolag mot skuldebrev överläta återstoden av statens innehav av aktier i AB Pripps Bryggerier.

Uppkommen kapitalmedelsförlust, 150 625 000 kr., skall överföras från fonden för statens aktier till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

Jag övergår nu till frågan om statens järnvägars (SJ) rörelseresultat för innevarande budgetår.

Såsom tidigare meddelats i regeringens prop. 1978/79:99 om en ny trafikpolitik beräknas SJ inte kunna uppnå full kostnadstäckning i sin verksamhet under innevarande budgetår. Detta beror såsom närmare redovisas i denna proposition bl. a. på konjunkturutvecklingen. Hur stor bristen blir beror på hur kostnader och trafikefterfrågan utvecklas fram till budgetårets slut.

För att det inte skall uppstå underskott i resultaträkningen för statens järnvägar för budgetåret 1978/79 har regeringen för avsikt att medge att SJ får minska avskrivningarna med det belopp som kan behövas. Regeringen har för avsikt att uppdraga åt SJ att, sedan bokslutet fastställts, anmäla till regeringen med vilket belopp avsättningarna till värdeminskningsskontot minskats.

Med minskade avskrivningar ökar det förräntningspliktiga kapitalet. För att kompensera SJ för detta har i prop. 1978/79:99 angetts att det statskapital som SJ skall förränta i förekommande fall bör skrivas ned med det belopp med vilket avskrivningarna minskas för budgetåret 1978/79. Nedskrivningen bör ske per den 1 juli 1979 genom anlåtande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Regeringen kommer att besluta om ned-

skrivningen sedan SJ har anmält med vilket belopp man har minskat avskrivningarna.

En viss reserv är nödvändig för att täcka kommande avskrivningsbehov. Jag förordar därför att 250 milj. kr. anvisas för ytterligare regleringar av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om nedsättning av statens järnvägars kapital i enlighet med vad jag har anfört,
2. till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisa ett anslag av 250 000 000 kr.

Bilaga 16

Förteckning

över av regeringen hos riksdagen i prop. 1978/79:125 begärda anslag på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

<i>III. Utrikesdepartementet</i>		
A 3	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat, <i>reservationsanslag</i>	735 000
<i>IV. Försvarsdepartementet</i>		
H 9	FN-styrkors verksamhet utomlands, <i>reservationsanslag</i>	75 000 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	4 700 000
<i>VI. Kommunikationsdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i> , varav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen	400 000
B 3	Byggnad av statliga vägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	380 000 000
E 4	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	3 000 000
F 8	Ersättning till luftfartsverket för vissa stimulansåtgärder på Sturups flygplats, <i>förslagsanslag</i>	2 500 000
<i>IX. Utbildningsdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 500 000
B 11	Bidrag till Svenska riksteatern, <i>reservationsanslag</i>	5 225 000
B 12	Bidrag till Operan och Dramatiska teatern, <i>reservationsanslag</i>	10 724 000
B 13	Rikskonsertverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	241 000
D 6	Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken, <i>reservationsanslag</i>	1 025 000
D 37	Naturvetenskapliga forskningsrådet, <i>reservationsanslag</i>	2 706 000
D 51	Extra resurser för utbildningsområdet med fritt tillträde i högskolan, <i>reservationsanslag</i>	1 605 000
D 52	Kostnader för viss övertalig personal vid högskolor, <i>reservationsanslag</i>	3 623 000

	<i>X. Jordbruksdepartementet</i>	
B 13	Främjande av rennäringen, <i>reservationsanslag</i>	180 000
	<i>XI. Handelsdepartementet</i>	
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 700 000
B 2	Handelssekreterare, <i>reservationsanslag</i>	604 000
	<i>XII. Arbetsmarknadsdepartementet</i>	
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	11 000 000
B 3	Sysselsättningsskapande åtgärder, <i>reservationsanslag</i>	570 000 000
B 13	Särskilt bidrag till Billerud-Uddeholms AB, <i>reservationsanslag</i>	40 000 000
	<i>XIII. Bostadsdepartementet</i>	
B 7	Bidrag till förbättring av boendemiljön, <i>reservationsanslag</i>	15 500 000
	<i>XIV. Industridepartementet</i>	
A 3	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	7 285 000
G 11	Medelstillskott för AB Eiser, <i>reservationsanslag</i>	24 500 000
	<i>XV. Kommundepartementet</i>	
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	600 000
D 6	Internationell brandförsvarskonferens, <i>reservationsanslag</i>	90 000
	Summa egentliga statsutgifter	1 164 443 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder

II. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

B. Statens allmänna fastighetsfond

	Justitiedepartementet	
1	Polishus m. m.	27 425 000
2	Byggnadsarbeten för domstolsväsendet	4 600 000
3	Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården	8 595 000
	Budgetdepartementet	
11	Byggnadsarbeten för statlig förvaltning	21 287 000
	Utbildningsdepartementet	
12	Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	7 000 000
	<i>D. Statens utlåningsfonder</i>	
	Utbildningsdepartementet	
1	Studiemedelsfonden	300 000 000

E. Fonden för låneunderstöd

	Kommunikationsdepartementet	
	Lån till Broströms Rederi AB	130 000 000
	Handelsdepartementet	
3	Lån till teko-, sko- och garveriindustrier	2 500 000
4	Lån till investeringar för kommersiell service	1 000 000
5	Försörjningsberedskapslån	8 000 000
6	Skostrukturlån	5 500 000
	Industridepartementet	
8	Lån till Facit AB	70 000 000

F. Fonden för statens aktier

	Budgetdepartementet	
	Köp av aktier i AB Pripps Bryggerier	68 000 000

G. Diverse kapitalfonder

	Handelsdepartementet	
3	Förrädsfonden för ekonomiskt försvar: Förrädsanläggningar m. m.	1 400 000

III. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	250 000 000
	Summa utgifter för statens kapitalfonder	905 307 000
	Summa för driftbudgeten	2 069 750 000

KAPITALBUDGETEN**I. Statens affärsverksfonder****E. Förenade fabriksverken**

	Förvärv av aktier i ett nytt förvaltningsbolag	7 000 000
--	--	-----------

G. Domänverket

	Industridepartementet	
	Förlagslån till domänverket	500 000 000

V. Fonden för låneunderstöd

	Handelsdepartementet	
8	Lån till investeringar för kommersiell service	2 000 000
11	Lån till den europeiska patentorganisationen	400 000

VI. Fonden för statens aktier

	Budgetdepartementet	
	Köp av aktier i AB Pripps Bryggerier	78 500 000

IX. Diverse kapitalfonder

Kommunikationsdepartementet

Sjöfartsverkets fond:

3	Sjöfartsmateriel m. m.	13 000 000
---	------------------------	------------

	Summa för kapitalbudgeten	600 900 000
--	---------------------------	--------------------